

Lúpčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk

14. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATELOV, RODÁKOV A PRIATELOV OBCE SLOVENSKÁ LUPČA

číslo 5 | máj 2012

AKTUÁLNE V OBCI

Prestane voda ľuďom strpčovať život?

5

OBEC A SPOLOČNOSŤ

Vesna v Rasii: Úspech Slavonic duo

7

ŽIVOT A KULTÚRA

Na jarmoku si prideme na svoje

8

OSOBNOSTI OBCE

Predstavujeme... Mgr. Peter Mosný

10

KAM NA VÝLET

Cez čertove rohy

13

Prianie ku Dňu matiek

Sú príležitosti na zastavenie a zamyslenie sa, ako a prečo žijem a kto je dôležitou súčasťou života. Aj Deň matiek je možnosťou k takýmto úvahám nad ženou - matkou.

Možno sa pýtať: „Má to zmysel? Veď je prirodzenou súčasťou nášho života!“ Áno, je. Celé veky. Vieme ale dostatočne doceniť jej význam? Má žena - matka so všetkým, čo robí, v povedomí okolia pozíciu, aká jej patrí? Nie, nechceme ju zbožstvom, no chceme sa pýtať: „Požíva žena - matka dostatočnú úctu?“ Nevieme spontánne odvetiť: „Áno“, lebo čosi nie je, ako má byť!

Je dobré, že máme Deň matiek, aby sme si všetci uvedomili, aké je naše poslanie a pozícia. Je to kľúč k vzťahom, ktoré tvoríme vo svojich rodinách a spoločnosti. Lebo pravda je taká, že žena - matka, hoci je pre celú generáciu ľudstva dôležitá, má pozíciu zaznávanú zo strany spoločnosti, ale aj rodiny. Ba dokonca ženy samy sa čoraz viac vzdávajú svojej úlohy - matky. Viac ich oslovuje kariéra, spoločenská prestíž a viditeľný prejav sebarealizácie ako drobná práca, ukrytá pred zrakom sveta. Deň matiek je pokusom upozorniť na tieto anomálie a poukázať na to, že ženu - matku je nutné ctíť a vážiť si. Že jej je

potrebné vytvoriť priestor, ktorý jej právom náleží, aby bolo menej rezignácie a viac túžby stať sa matkou. Aj neznámy autor nás k tomu vedie:

„Prečo plačes?“ spýtal sa chlapec mamy. „Pretože som žená!“ povedala mu. „Nerozumiem...“ „Mama ho objala a povedala: „Nikdy ani neporozumiš.“ Neskôr sa chlapec opýtal otca: „Prečo sa mi zdá, že mama plače bez dôvodu?“ „Všetky ženy plačú bez dôvodu,“ bolo všetko, čo mohol otec odvetiť. Z chlapca sa stal muž, no stále nerozumel. Zavola Bohu: „Bože, prečo sa žený rozplačú tak ľahko?“ Boh odpovedal: „Keď som stvoril ženu, musela byť výnimočná. Urobil som jej PLEČIA silné na to, aby uniesli váhu sveta, ale jemné, aby poskytovali pohodlie. Dal som jej vnútornú SILU, aby vydržala pôrod dieťaťa a odmietnutie, ktoré

od neho okúsi. Dal som jej TVORIVOSŤ, aby pokračovala napriek únave v starostlivosti o rodinu vtedy, keď sa ostatní vzdávajú. Dal som jej CIT milovať svoje deti, aj keď ju rania. Dal som jej ODVAHU prijať manžela napriek jeho chybám. Dal som jej MŪDROSŤ, aby vedela, že dobrý manžel ju neraní, ale niekedy skúša jej rozhodnosť stáť pri ňom bez výhrad. A dal som jej SĽZU. Je iba jej, aby ju použila na to, aby všetko zvládla, lebo nik nevydrží bez slova toľko ako ona!

Jej krása je v očiach, pretože tie sú bránou k srdcu, miestu, kde sídli láska. ... dajte si veľký pozor, aby ste nerozplakali matku, lebo Boh počíta jej slzy! Žena vyšla z mužovho rebra, nie z jeho nôh, aby bola pošliapaná, nie z jeho hlavy, aby bola ponižovaná, ale z jeho boku, aby mu bola rovnou. Z miesta pod rebrom, aby bola chránená a vedľa srdca, aby bola milovaná.

Preto si zaslúžia lásku za svoju trpezlivosť, silu, múdrosť, cit a vytrvalosť. Nuž dajme lásku matkám. A ak chceme slovo napametnúť, majme pred očami slovo apoštolov národa. Apoštol Pavla z listu Efezským: „Buďte si vospolok poddaní v bázni Kristovej“. Aj toto je slovo, na ktoré nesmieme zabúdať. Veď Kristus nie je ani muž, ani žena, ale všetci jedno v Kristu sme.

Mgr. Ján Jakuš, farár

Referendum

Vážení občania, vďaka miestnym novinám Lúpčianskym zvestiam, ale aj od občanov vašej obce sa ku mne dostávali informácie o obecnom referende, ktoré súviselo s plánovanou výstavou polyfunkčného domu na Mierovej ulici.

Ako Banskobystričana, ktorý mal k obci od detstva blízky vzťah, ale predovšetkým ako politológa, čo sa už niekoľko rokov i verejne venuje otázke využitia a perspektívnej úprave referendových a volebných zákonov v Slovenskej republike, ma táto téma pochopiteľne zaujala. Z prirodzených dôvodov sa v rámci tohto príspevku vyhnem akejkoľvek

Slovo politológa

úvahe, ako v tomto referende bolo možné hlasovať. Odpoveď na túto otázku bola výhradne v kompetencii občanov obce, avšak dovoľím si touto cestou prispieť k diskusii o dôležitosti samotného aktu, na ktorom sa obyvatelia môžu aktívne zúčastňovať.

Nie sme národ holubičí

Často o sebe počujeme, že sme národ holubičí, ktorý rád ohne chrbát, a keď už sa sťažuje, tak je to síce pomerne často a správne, ale na nesprávnom mieste.

Pokračovanie na str. 2 ►

Neoficiálne výsledky referenda

Podľa zápisnice obecnej komisie pre referendum o priebehu a výsledku hlasovania v obci Slovenská Lúпча sa zistili tieto výsledky:

Počet oprávnených voličov zapísaných do zoznamu na hlasovanie 2657
 Počet odovzdaných hlasovacích lístkov 576
 Počet odovzdaných platných hlasovacích lístkov .. 571
 Počet odovzdaných neplatných hlasovacích lístkov 5

Otázka:
a.) Súhlasíte so zrušením uznesenia č. 63/2011, ktorým OZ schválilo zámer predat' obecny pozemok - pozemky na LV č. 2408 a to parcely c KN č. 221/1 a 216/1?
 Počet hlasov „ÁNO“ 504 • Počet hlasov „NIE“ 53
b.) Súhlasíte so zriadením väčšieho detského ihriska a miesta pre oddych a šport s vhodnou zeleňou (napr. dráhu pre kolieskové korčule, lavičky, altánok) na parcelách 221/1, 216/1 a 222?
 Počet hlasov „ÁNO“ 542 • Počet hlasov „NIE“ 23
 Referendum je **NEPLATNÉ**, nakoľko sa zúčastnilo 21,68% oprávnených voličov.

► Pokračovanie zo str. 1

Demokracia je však politický systém, ktorý priamo vyžaduje aktívnu účasť občanov na správe vecí verejných, ktoré si financujeme spoločne z našich daní. A keď už sme pri tých peniazoch, tak demokracia rozhodne nie je lacný politický systém a obzvlášť tá, ktorú nazývame „referendová“, stojí nemálo verejných prostriedkov. Iná stránka veci je, že alternatívou demokracie sú len totalita, autokracia či iné formy politických režimov, kde by sa však už na váš názor pýtali len zriedka a ak, tak je otázkou, do akej miery by ho aktuálni „mocipáni“ rešpektovali. Aj preto dokonca i druhý článok Ústavy Slovenskej republiky priamo predpokladá, že: „...štatná moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo.“ Z toho následne vyplýva, že ak sa viac ako 30 % obyvateľov obce vyjadrí svojim podpisom pod petíciu, majú záujem poznať názor všetkých občanov na tú či onú záležitosť, ktorá sa v obci koná. Obci preto zo zákona vyplynula povinnosť takéto referendum vypísať a nechať ním rozhodnúť o predmetnej veci priamo vás - občanov.

Účasť má byť príkladom

A tak, či už sa nám to páči alebo nie, referendum je najčistejšia forma demokracie, ktorá občanov priamo nabáda na ich angažovanosť a záujem o verejné dianie, a tým pádom aj o vynakladané verejné prostriedky. Preto sa domnievam, že jej realizáciu na obecnej úrovni nemožno

kladom ostatným občanom na komunálnej, regionálnej, ale aj národnej úrovni, aby sa nebáli verejne a efektívne presadzovať svoje legitímne záujmy, na ktoré spolu prispievajú nemalými daňami a odvodmi. V čase redakčnej uzávierky tohto čísla Lupčianskych zvestí, ešte nie je možné aktuálne účasť obyvateľov na referende

doc. PhDr. Martin Klus, PhD.

- prorektor pre zahraničné styky, vzťahy s verejnosťou a edičnú činnosť na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- vysokoškolský pedagóg v oblasti verejnej politiky, verejnej správy a európskych štúdií na Fakulte sociálnych vied UCM
- politický analytik v slovenských médiách (STV, SRO, TA3, Hospodárske noviny a pod.) a prispieva aj v rámci blogov týždenníka *Trend*
- od roku 1999 sa aktívne realizuje aj v rámci tretieho sektora s primárnym cieľom zvýšiť občiansku participáciu na veciach verejných
- spoluautor výzvy na zmenu volebných a referendových zákonov „Naša zmena“ (www.nasazmena.sk) (ela)

inak ako podporiť aktívnu účasťou. Iba ona umožní reprezentatívnym spôsobom rozhodnúť či už v prospech, alebo neprospech referenda, čo je v prípade tejto obce plánovaná výstavba. Je treba si uvedomiť, že iba platným referendom môžu ísť občania Slovenskej Lupče pri-

hodnotiť, no verím, že sa aj vďaka vám takto dočkáme druhého (z doposiaľ siedmich) celoštátne platného referenda, v čom vám budem, milí Lupčania, držať palce a so záujmom sledovať vaše budúce aktivity v tejto súvislosti.

Text: Martin Klus

Máme grátis WIFI v parku

V snahe umožniť občanom a návštevníkom obce jednoduchý prístup k internetu sme realizovali vytvorenie Hotspotu - zóny WiFi s prístupom k internetu cez prístupový portál. Prvý Hotspot sa nachádza v parku oproti OÚ v centre obce.

Pripojiť sa môžete akýmkoľvek zariadením s wifi sieťovou kartou (notebook, netbook, mobil, tablet). Na pripojenie vykonajte nasledovné kroky:

- 1/ vyberte spomedzi dostupných sietí ParkWi-Fi_Hotspot
- 2/ zadajte v internetovom prehliadači ľubovoľnú webstránku

3/ otvorí sa vám stránka pripojenia na Hotspot, zaškrtnite štvorček vedľa vety "I understand, agree and ACCEPT the terms of the User Agreement" - čím súhlasíte s podmienkami poskytovania internetu (zatiaľ v angličtine)

4/ kliknúť na LOG IN TO HOTSPOT

Parametre pripojenia sú 512Kbit/128Kbit na jedného užívateľa, povolený obojsmerný prenos je 100MB/hodina. Limit pripojenia je 60 minút, ak užívateľ potrebuje používať službu dlhšie, je nutné znovu sa prihlásiť/pripojiť. Internet je poskytovaný výhradne v testovacej prevádzke,

obec si vyhradzuje právo, kedykoľvek službu prerušiť alebo ukončiť. Služba je poskytovaná zdarma bez nároku na poplatok za používanie. Obsah a rozsah dostupných webstránok môže byť monitorovaný a filtrovaný, pričom pri zneužívaní služby môže prevádzkovateľ užívateľov odpojiť alebo zamedziť prístup k službe. Ak sa táto služba občanom osvedčí, obec plánuje vytvoriť aj druhý Hotspot v parku oproti kvetinárstvu, smerom k predajniam CBA a tržnici. Svoje otázky k technickému riešeniu služby môžete poslať na adresu administrátora: vetrak@slovenskalupca.sk (pv)

Krátko zo zastupiteľstva

Strecha na Sokolovni

Vplyv počasia a zub času ohlodal strechu Sokolovne natoľko, že si žiada investíciu do jej opravy. Vzhľadom na to, že obec vlastní 40%-ný podiel a suma na opravu číni čiastku pohybujúca sa v rozpätí od 12 až 20 tisíc eur, poslanci na aprílovom obecnom zastupiteľstve venovali problému pozornosť.

Niektorí z nich, ktorí poukázali na vyťaženosť Sokolovne, vyjadrili názor, že hoci bol kedysi zámer sprevádzkovať tento objekt naozaj dobrý, v súčasnosti akoby strácal racionálny dôvod. Ďalší sú presvedčení, že mať v tandeme tak silného partnera, ako je obec, pôsobí na druhú stranu málo motivačne, aby zveľaďovala majetok svojpomocne. Poslanci sa nakoniec zhodli v tom, že 60%-ný vlastník - Jednota Sokol, bude musieť predložiť správu o hospodárení za ostatné roky. Zároveň uložili kontrolórke vykonať kontrolu nad ich hospodárením za roky od nadobudnutia podielu obce. Zhodli sa však, že strechu bude musieť obec opraviť tak či tak a jej historický výzor ostane určite zachovaný.

(ela)

Veterinár a parkovanie

Chovateľom zvierat v obci a jej okolí svitá na lepšie časy, pretože sa plánuje zriadiť v obci veterinárna ambulancia. Tá si ale vyžaduje pred prevádzkou parkovacie plochy, ktoré sú majetkom obce. Poslanci teda navrhovali, ako čo najefektívnejšie vyriešiť aj tento problém.

Ambulanciu, kde by mohla byť v budúcnosti aj karanténna stanica, si totiž plánuje nový majiteľ nehnuteľnosti po jej rekonštrukcii zriadiť v jednej z častí obytného priestoru hneď vedľa Hostinca Tribel. Plochu na parkovanie, pre klientov

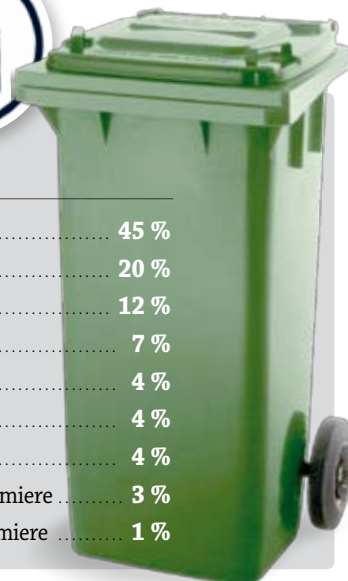
veterinárnej ambulancie, ktorá má byť umiestnená priamo pred vstupom, vedľa terasy hostinca plánuje majiteľ vybudovať svojpomocne a navrhol obci riadne platiť jej nájom. Tu však medzi poslancami vystala otázka, nielen k výške predmetnej sumy, ale aj k samotnému miestu. Poslanci sú totiž v rámci efektivity a kultúrnosti plôch pred prevádzkami presvedčení, že bude vhodnejšie upraviť obecný priestor pred hostincem, kde hostia už aj tak parkujú a urobiť z neho spoločnú odstavňu plochu. Majiteľov obidvoch prevádzok preto čakajú spoločné jednanie s obcou, pričom nesmú opomenúť fakt, že čoskoro budú tieto priestranstvá rozkopané z dôvodu výstavby splaškovej kanalizácie. (ela)

Plat starostu

Percentuálne zvyšovanie vychádza zo základnej mzdy a poslanci mali hlasovať, či sa tak tohto roku stane a o koľko percent pôjde. Poslancom totiž vďaka novelizácii zákona vyvstáva každoročne povinnosť určovať jeho plat v súlade s výsledkami štatistického úradu o priemernej mzde v národnom hospodárstve.

Percentuálne zvyšovanie mzdy a poslanci mali hlasovať, či sa tak tohto roku stane o 11%, 20%, 30% alebo až 40%. Hoci niektorí vyjadrili názor, že je nutné zvýšením platu starostu motivovať, aby do obce doniesol viac financií aj mimo daní, iným poslancom chýbala vypracovaná koncepcia jeho fungovania, ktorú by mal obecnému zastupiteľstvu v tejto súvislosti predložiť. Poslanci sa teda zhodli, že do nasledujúceho zastupiteľstva zaviazu starostu predložiť oficiálny odpočet jeho doterajších aktivít a prác spolu s víziou a koncepciou ďalšieho rozvoja obce. Na základe toho sa potom rozhodnú. (ela)

Vieme, čo vyhadzujeme?

Obyvateľom zrejme neuuniklo, že obec rozmiestnila po priestranstvách nové odpadové nádoby a zároveň zväčšila ich počet. Životné prostredie je alfou a omegou kultúry života obyvateľov aj u nás. Odpady totiž obsahujú látky, ktoré často ohrozujú prakticky všetky zložky prostredia, t.j. kvalitu vôd, ovzdušia a pôdy. Prenikajú do rastlín a cez potravný reťazec ohrozujú zdravie a život živočíchov a ľudskej populácie.

Podľa zákona „...odpadom je vec, ktorej sa chce jej majiteľ zbaviť, alebo tiež hnutelná vec, ktorej odstránenie (zneškodnenie) je potrebné z hľadiska starostlivosti o zdravé životné podmienky a ochrany životného prostredia“. Taká

to definícia nedostatočne vyjadruje súbor odpadov. Predovšetkým odpadmi sú nielen veci. Odpadmi sú nežiaduce vedľajšie hmotné a nehmotné produkty pri výrobe, opotrebované predmety a zvyšky po spotrebovaných statkoch, ktoré vznikajú vo všetkých fázach reprodukčného procesu a ktoré v danom období nenachádzajú ďalšie využitie. Odpad vzniknutý v dôsledku ľudskej činnosti predstavuje výrazný problém. Pre ľudský odpad neexistuje takmer žiaden odberateľ, ktorý by ho prirodzenou cestou vedel spracovať a využiť pre seba. Ľudia, na rozdiel od prírody, vytvárajú také druhy odpadu, s ktorými si príroda sama nevie poradiť. Komunálne odpady sú veľmi citlivým indikátorom rastu životnej úrovne obyvateľ-

Pozrime sa bližšie na hmotnostné zloženie našej odpadovej nádoby:

biologický odpad - využiteľný kompostovaním	45 %
papier - dobre recyklovateľný	20 %
sklo - dobre recyklovateľné	12 %
plasty - recyklovateľné v obmedzenej miere	7 %
textil - recyklovateľný v obmedzenej miere	4 %
kovy - dobre recyklovateľné	4 %
anorganický odpad - dobre recyklovateľný	4 %
drevo, guma, koža - recyklovateľné v obmedzenej miere	3 %
nebezpečný odpad - recyklovateľný v obmedzenej miere	1 %

stva, a to ako svojim zložením, tak aj množstvom. Vzrastá množstvo zvyškov potravín, plastov a dochádza k poklesu množstva popolovín. Rýchlo sa zväčšuje množstvo obalových materiálov, ktoré tvoria 20 až 30 % odpadu z domác-

ností. Každý Slovák vyprodukuje ročne približne 290 kg komunálneho odpadu. Spoločne teda vytvoríme každý rok 1,6 milióna ton komunálnych odpadov! Prieskumy ukázali, že až 80% z toho, čo dnes väčšinou vyhadzujeme ako

nepotrebné, by sme vedeli bez problémov využiť. To by sme však museli prestať hádzať všetko do jedného koša, a tak produkovať problémový odpad. Sme naozaj takí bohatí, aby sme si to mohli dovoliť?

(ela)

(Ne)Skutočný príbeh

Dovoľte, aby som sa predstavila. Volám sa „...ávka“. Svoj domov mám tu v Slovenskej Lupči. Mám ešte päť sestier. Najmladšia z nás má len niekoľko mesiacov. Veľká rodinka, však? Od začiatku, ako som mohla, pomáhám ľuďom z obce. Ale pomáham aj iným. Hlavne takým, ktorí cez našu obec len prechá-

dzajú. Neoblubujem samotu, preto som najspokojnejšia v prítomnosti vás, ľudí – veľa ľudí. Mám vás všetkých veľmi rada. Najradšej mám rána, lebo je veľký zhon. Všetličo sa vtedy dozviem. Ľudia rozprávajú. O svojich starostiach, radoostiach, zážitkoch alebo len tak dve na tri. Niekedy sa aj hádajú a nadávajú si,

a to sa mi veľmi nepáči. Ja sa snažím každé ráno kontrolovať, či sú tu opäť všetci ako deň predtým. Ráno mám rada aj preto, že sa poriadim. Samozrejme, že s vašou pomocou. Rada by som niekedy navštívila aj moje sestry, ale nedá sa to. Vraj niektoré sú módné vyfintené. Ale počula som od ľudí aj to, že niektoré

zo sestier nemajú všetky dokumenty, čo im patria. Asi ich stratili... Alebo nie? Škoda, že všetky nemôžeme byť pekné ako naša najmladšia sestra. Raz večer som rozmýšľala, prečo sú niektoré z nás pekne upravené a upratané a iné, no čo vám mám povedať... ťažko sa aj priznám, že sú to moje sestry. Nečudujte sa, aj

nie, nebude mi rozumieť, ale druhí ľudia ráno uvidia moje rany a možno ma polutujú a povedia tomu, kto mi to urobil, aby ma opravil alebo aspoň umyl. Som naivná však? No v ten večer som pochopila, že za to, ako vyzeráme, môžete výlučne vy – ľudia. A o zaj spoznali ste ma?

Ľuboš Bakaljar

nedávno – kde sa vzal, tu sa vzal, prišiel sa ku mne schovať nejaký čudný človek. Voľačo brblal – nerozumela som mu a zrazu... Čo to robíte! Urobil potrebu priamo na môj bok a potom ma ešte kopol, až tak zaprašťalo. Nehnevám sa na neho, ale ráno sa ho spýtam, prečo to urobil. Vlastne asi

Policajné okienko

Krádeže a vlámnia

Príslušníci OO PZ v Slovenskej Lupči v mesiaci apríl evidujú v územnom obvode obce Slovenská Lupča štyri priestupky proti majetku, ktoré sú v štádiu objasňovania.

Ide o krádež kábla na hrade, poškodenie vstupnej brány na rodinnom dome a v dvoch prípadoch o poškodenie zámok na dverách motorových vozidiel. V tom istom období prijali celkom 5 trestných oznámení o spáchaní trestného činu. V jednom prípade ide o podozrenie zo zanedbania povinnej výživy, v jednom o podozrenie z neoprávneného užívania domu a v troch prípadoch ide o krádeže. Páchatelia ukradli kolesá z osobného motorového vozidla. Ďalšia bola krádež vlámaním sa do skrinky v šatni spoločnosti Fermas a krádež vlámaním sa do rekreačnej chaty.

V súvislosti s páchaním trestnej činnosti, hlavne majetkovej povahy, žiada týmto polícia o pomoc občanov obce. Polícii pomôže každá informácia, ktorá by pomohla zistiť páchatelov trestnej činnosti, napr. pohyb podozrivých osôb alebo motorových vozidiel, podozrivé správanie takýchto osôb a podobne.

Nehody

V územnom obvode obvodného oddelenia došlo v 1. štvrťroku 2012 k 7 dopravným nehodám, pri ktorých došlo k 3 ťažkým a k 4 ľahkým zraneniam. Štyri nehody sa stali na hlavnej ceste, ďalšia nehoda sa stala medzi Priechodom a Balázami. Posledná bola v obci Strelníky. Iba pri jednej z nich asistoval alkohol.

(pm)

Plamene pripravili rodinu o majetok

Vo štvrtok 12. 4. 2012 krátko po poludní sa ozvali našou obcou sirény požiarneho vozidla. Obrovské plamene zasiahli jeden z najstarších domov v našej obci.

Napriek veľkému úsiliu požiarnikov nášho dobrovoľného požiarneho zboru a požiarnikov z Banskej Bystrice zachrániť starý dom z drevenej konštrukcie nebolo možné. A tak aj pri ich veľkej snahe ostala rodina Sekerešovcov bez strechy nad hlavou. Rodine, ktorá celý život žila v skromných podmienkach, zhorelo aj to málo, čo mala a ostali jej len šaty, ktoré mali členovia rodiny

Nešťastie naozaj nechodí po horách, ale po ľudoch

v tom čase oblečené. Našťastie nedošlo k ujme na zdraví, no trauma zo straty domova poznačí každého

na celý život. Veľké poďakovanie patrí už spomenutým požiarnikom a p. Elene Debnárovej, ktorá sa

ako sociálna pracovníčka obecného úradu okamžite snažila rodine zabezpečiť prístrešie, nocľah a nevyhnutné potreby. Prvú noc po tragédii prežila rodina v provizóriu bývalej budovy ZUŠ na Cambelovej ulici. Hneď na druhý deň boli vybavované všetky potrebné doklady pre umiestnenie rodiny v sociálnom dome. Opäť sa toho ujala p. E. Debnárová. Ostáva nám len dúfať, že napriek tragédii rodina prežije pokojný a dôstojný život aj vďaka všetkým ľuďom, ktorí sa im v nešťastí snažili akýmkoľvek spôsobom pomôcť.

Spracovala (id)
Foto: E. Gránerová

Otázky pre poslanca

Radoslav Solárik získal v komunálnych voľbách ako kandidát na poslanca druhý najväčší počet hlasov – 574. Požiadali sme ho o zhodnotenie svojej práce:

Čím sa v uplynulom roku zaoberala komisia, ktorej ste predsedom?

Predsedsníctvo vo finančnej komisii je viac-menej čestná funkcia. Hlavnú prácu vykonáva pracovník obecného úradu, ktorý zhromažďuje všetky materiály potrebné k prerokovaniu a my členovia sa k tomu vyjadrujeme. Komisia zostavuje návrh rozpočtu podľa priorít a hlavných strategických zámerov vedenia obce. Na základe ekonomických analýz pripravovaných aktivít vie, koľko financií je potrebné vinkulovať, koľko potrebuje na chod obecného aparátu, a to ostatné musí spravodlivo rozdeliť medzi všetkých, ktorí majú nárok na podporu zo strany obce. Hlavným cieľom je, už niekoľko rokov zatiaľ neuskutočnená, celoplošná rekonštrukcia kanalizačnej siete, spojená s výstavbou

centrálnej ČOV. Je to zatiaľ najväčší projekt, aký vôbec obec našich rozmerov mala. Všetko ostatné sa tomuto cieľu podriaďuje.

Čo plánujete urobiť z pozície poslanca pre nás Lupčanov?

Z pozície poslanca sa jednotlivcovi nedá urobiť skoro nič. Na presadenie akýchkoľvek aktivít, nápadov je potrebné presvedčiť väčšinu, zjednotiť sa v dobrý cieľ, pre nás všetkých. Sami si vytvárame prostredie, v ktorom žijeme. Môžeme si ho zveľaďovať, vylepšovať, no môžeme aj prestupovať na jednom mieste a udržiavať tzv. nutný chod. Pre mňa poslanca je dôležité ustrážiť verejné financie, aby sa zbytočne nestrácali v neuvážených štedroštiach pre jednotlivcov (platy), v nepremyslených investiciách a predražených tendroch. Pokiaľ sa nám podarí premeniť túto víziu v realitu, bude aj na cesty, aj na chodníky, aj na sprístupnenie nových stavebných lokalít a mnoho iného, čo naša obec potrebuje. K tomuto je treba

prirátat i kvalitnú manažérsku činnosť najvyššieho vedenia, aby sme z ponúkaných externých financií dokázali do obce priniesť maximum.

Aké sú rozdiely vo vašej poslanskej práci v súčasnosti a v minulom volebnom období?

V podstate sa nič nemenilo, pretože pracujem v rovnakých komisiách, popri už spomínanej finančnej som aj členom stavebnej komisie. Keď máte záujem svojou činnosťou pomôcť obci a jej občanom, je veľa možností na realizáciu bez ohľadu na to, či ste členom nejakej komisie alebo nie.

Ako trávite voľný čas, čo je vašim koníčkom a relaxom?

Voľný čas je pre mňa vzácny pojem. Ak ho mám, skoro celý ho venujem rodine a záhrade. Okolo

Radoslav Solárik

domu je vždy niečo potrebné urobiť. Keďže mám povolanie spojené s umením, mojim koníčkom je právy opak - remeslá murár, stolár, vodár a pod. Nesmiem zabudnúť na včelárstvo, ktorému sa s bratom venujeme už asi tretím rokom. Chceme takto povzbudiť všetkých mladých, čo len trošku chtivých, aby sa nebáli obetovať svoj čas tejto ušľachtilej a potrebnej činnosti pre nás všetkých. Vždy mám na mysli slová Alberta Einsteina: „Do štyroch rokov po tom, čo zahynie posledná včela, zahynie aj ľudstvo.“

(id)

Prestane voda ľuďom strpčovať život?

Už niekoľko rokov trápi obec problém tzv. Taráska. Pre nezainteresovaných ide o problém vytápania nehnuteľností – záhrad Pod stráňou. Ide hlavne o majiteľov pozemkov a domov na Námestí SNP, ktoré siahajú Pod stráňou a majiteľov z časti Lupčianskej ulice.

Taráska je lokalita v blízkosti bývalých skokanských mostíkov. Pri príválových alebo výdatných dažďoch nestačí prírodou vytvorený potôčik – jarok pretekajúci cez uvedené záhrady odvádzať vodu a vylieva sa do záhrad alebo domov stojacich v záhradách. Niekoľ-

A takto toto dielo vyzerá

Projekt protipovodňových opatrení – Taráska

kokrát sme boli svedkami, že pri búrke dokonca voda tiekla prúdom cestou od Podkonic a vytápala miestne trhovisko. Keďže tento spomínaný potok nie je vedený a vyznačený ako miestny potok a vedie cez súkromné pozemky, obec nemala veľa možností tento problém riešiť. Predsa len vstupovať na cudzí pozemok a ešte tam robiť aj úpravy zákon nepovoľuje. Padlo veľa návrhov na riešenie, vypracovala sa štúdia – návrh na riešenie, a to prehĺbením koryta potoka. Všetko však bolo finančne náročné.

Pomoc prišla

Koncom minulého roka starosta podpísal spoluprácu s firmou Xanto Zvolen, ktorá vypracovala návrh na vybudovanie drevených poldrov v časti Taráska – pri skokanských mostíkoch. Po výzve z Úradu vlády SR starosta vypracoval a podal žiadosť o dotáciu a následne v druhom kole bola obec

Ostáva nám dúfať, že drevené poldre budú dostatočne účinné

s projektom úspešná a bola jej pridelená suma 20 tisíc €. Zároveň bolo podmienkou zamestnať 10 ľudí z radov nezamestnaných cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci projektu na protipovodňové opatrenia. Znamená to, že pracovnú silu na 6 mesiacov financuje vo výške 95% ÚPSVR a 5% hradí obec. Všetky materiálne a iné náklady spojené s vybudovaním drevených poldrov obec financovala cez spomínanú pridelenú dotáciu z Úradu vlády SR. A tak sa v priebehu mesiacov február a marec 2012 podarilo pomerne jednoducho a pre obec finančne nenáročným spôsobom tento

problém vyriešiť. Snáď. Teraz už len budeme dúfať, že zvolený spôsob, teda drevené poldre budú dostatočne účinné. To sa prejaví až pri väčších zrážkach a búrkach.

Podakovanie

V každom prípade patrí vďaka všetkým zainteresovaným, majiteľom pozemkov, na ktorých sa poldre budovali - Blanke Kulovej, Magdaléne Tomášikovej a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom obci pomohli. Poďakovanie patrí aj partii ľudí zamestnaných na verejnoprospešných prácach, ktorí pracovali pod dozorom starostu obce.

Celej partii z poverenia starostu velil Michal Mišány a spolu s ním pracovali Ján Mišány, Miroslav Brucháč, Ľubomír Harvan starší so synom, Miroslav Mäsiar, Miroslav Gonda, Ján Pustaj. Treba povedať, že celá partia veľmi prekvapila svojím aktívnym prístupom, zlepšovacimi návrhmi počas prác a ich majster precíznym a presným dodržiavaním projektu, plánu práce a disciplíny. Všetkým spomenutým patrí poďakovanie, pretože jednou z podmienok bolo ukončenie prác do 31.3.2012, čo sa našťastie aj napriek časovej tiesni podarilo.

Spracovala (id)

Výrub drevín v obci

V poslednom období dochádza k zhoršeniu poveternostných podmienok nielen v horských oblastiach, ale aj v kotlinách, kam patrí aj naša obec. Občania, ktorí bývajú na uliciach Partizánska, Za nožiarňou a Mierová, v obave o svoj majetok, podali podnet na výrub drevín na verejných priestranstvách, ktoré rástli v blízkosti bytov a domov.

Žiadosť na výrub

Na dreviny s obvodom kmeňa nad 40 cm, merným vo výške kmeňa 130 cm nad zemou a na výrub krovitých porastov s výmerou nad 10 m² sa vyzáduje súhlas obce, na ktorej území sa drevina, resp. krovité porasty nachádzajú. V zmysle zákona č. NR SR č. 453/2002 Z. z. totiž v dotknutom priestore v našej obci platí druhý stupeň ochranného pásma NAPANT a ochranného pásma CHKO Poľana. Podmienkou podania žiadosti je uhradenie správneho poplatku vo výške 6,50 € fyzická osoba, 66 € právnická osoba, v hotovosti do pokladne obecného úradu alebo na účet obce. Žiadosť je k dispozícii na webovej stránke www.slovenskalupca.sk.

Na základe podnetu dňa 2. 3. 2012 bola vykonaná obhliadka drevín. Stromy síce boli relatívne v dobrom zdravotnom stave, ale ich veľkosť pre daný priestor bola skutočne neúnosná a svojím vzrastom zasahovali tak do elektrického vedenia ako aj do vedenia miestneho rozhlasu. Pri silných vetroch hrozilo, že sa vyvrátia a spôsobia značné škody na majetku, tiež by mohli ohroziť zdravie a život obyvateľov. Vzhľadom na to, že podnet občanov bol naozaj opodstatnený, Obec Slovenská Lupča ako príslušný správny orgán v prvom stupni ochrany prírody podľa zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z or-

Pri silných vetroch hrozilo, že sa stromy vyvrátia

gánov štátnej správy na obec a podľa zákona č. NR SR č. 453/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, vydala rozhodnutie č. 495/2012 zo dňa 8. 3. 2012, v ktorom súhlasila s výrubom drevín. Stalo sa tak na Partizánskej ulici, Za nožiarňou aj na miestnom cintoríne. Po ukončení vegetačného obdobia plánuje obec pokračovať s výrubom drevín aj na

Mierovej ulici a miestnom cintoríne. Stromy určené na výrub sú označené oranžovou farbou. Výrub uskutočňuje odborné spôsobilá osoba. Je treba podotknúť, že vyrábanie stromov bolo podmienené náhradnou výsadbou v uvedených lokalitách, ale k nej obec pristúpi až po vybudovaní splaškovej kanalizácie.

Miroslava Oravcová

Bude raz naše námestie perlou?

Výstavnou perlou každej obce je námestie. Hoci aj to naše prešlo úpravami, stále mu prívlastok „výstavné“ nepatrí. Pozornosť sme preto venovali existujúcim urbanistickým štúdiám.

Jednu takú, čo „padla do zabudnutia“, vypracoval a obci daroval tím architektov

Možno raz bude takto vyzerat náš park...

z ateliéru Falis & Jánoš pred 12-timi rokmi. „Urbanistický projekt sme vypracovali v zložení Marek Falis, Anka Brašňová a ja. V tej dobe ho zastupiteľstvo prijalo platným uznesením,“ hovorí akademický architekt Vlado Jánoš. Išlo o vytvorenie kompaktného celku

so zvýraznením centra obce, prihladajúc na jej charakteristiku. Architekti v podobe návrhu odovzdali obci návod, ako zvýšiť kvalitu jej verejného a spoločenského priestoru.

Súlud s históriou

Celé územie námestia je v projekte rozdelené na funkč-

né časti podľa toho, čomu sa v minulosti venovali obyvatelia: „Šošovkové námestie bolo založené pre trhy, pretože Slovenská Lupča mala na ne výsadné právo. Založili sme pešník pozdĺž celej dediny, s možnosťou parkovať autá. Divoké parkovanie by zmizlo a reálne by v centre pribudli

parkovacie miesta. Do centra by v podobe obchodnej ulice pribudli podnikatelia a remeselníci.“ Pri kultúrnom dome a v parku štúdia plánuje plochu pre koncerty s prvkami drobnej architektúry ako fontána, tanečná plocha, amfiteáter, altánok, informačný objekt. „V projekte sú popísané nové spevnené plochy. Štátna cesta je ohraničená obrubníkmi, plochy sa tým zväčšia, cesta sa zúži. Veľkorysejšia úprava pridá zeleň a stromy v centre,“ vysvetľuje architekt a dodáva, že princíp je najmä v tom, že by sa neurobili len úpravy, ale aby išlo aj o funkčnú logistiku a podporu cestovného ruchu aj podnikania v obci. „Projekt podporuje aj ostatné komunity od plôch pred kostolmi, cez kultúrne a informačné centrum, až po športové a mnohé iné aktivity.“

Kde sa stala chyba?

Urbanisticko-architektonický návrh bol schválený a určuje princíp rozvoja dediny. Je stále v platnosti – obecné zastupiteľstvo ho pred rokmi prijalo – a teraz je potrebné vypracovať realizačné projek-

ty. Tie však podľa slov architekta zadané neboli a práve ony sú potrebné na vybavenie stavebného povolenia, a tým pádom aj na žiadanie o financie z európskych fondov. Podľa veľmi nepresných odhadov by investícia na celý projekt dosahovala čiastku od 1,9 do 2,5 milióna eur. A čo by sa mohlo realizovať ako prvé? „Jednoznačne by mala ísť do úprav zóna okolo MKS, ktorú je možné podľa projektu realizovať za jedno leto,“ domnieva sa architekt a dodáva, že potrebná suma by tu nepresiahla 200-300 tisíc eur. Kam by sa tým Lupča

Urbanistické štúdiá má už 12 rokov

posunula? „Všetky podnikateľské aktivity by stiahla na seba rovnako ako aj cestovný ruch od Brusna po Banskú Bystricu,“ nezavaha Jánoš a dodáva, že im išlo najmä o nadregionálny rozvoj obce.

Erika Lamperová

Otázka pre...

Prečo sa zatiaľ v komplexnej prestavbe centra obce nič nerealizovalo a či sa tak niekedy stane, pýtame sa starostu Miroslava Macáka:

„O projekte som nevedel. V tom čase som pôsobil mimo republiky. K dispozícii ale čosi podobné mám. Je to projekt rekonštrukcie námestia z roku 1995. Vtedy sme sa ale rozhodli 30 miliónov korún investovať radšej do plynofikácie obce. V súčasnosti však v lokalitách, kde sa počas výstavby kanalizácie kopať nebude, premeny obce pripravujeme. Pôjde o projekty obyvateľov - v súlade s históriou a modernými tradíciami. Pripravuje sa rekonštrukcia cintorína, osvetlenia, chodníkov. Osadili sa prvé lavičky a v pláne sú aj parkovacie miesta. (ela)

Jacky spieva u nás

Iba pár dní uplynulo odvtedy, čo v speváckej šou Hlas Česko Slovenska skončil Jakub „Jacky Foxx“ Pohle, a už jeho prvý koncert bude práve u nás.

Jakub bol najvýraznejším rockerom spomedzi všetkých finalistov. Jeho kôčky Pepa Vojtek, líder kapely Kabát, v súvislosti s tým poznamenal, že dôvod na smútok nemá, pretože tvár ortodoxného rockera si nielen zachoval, ale upozornil aj na svoju kapelu. Talentovaný 21-ročný Jacky je verný rockovej muzike 80. rokov účinkuje s glamrockovou kapelou CHRISTMAS, ktorej tvorba je verná odkazu legend ako Mötley Crüe, W.A.S.P. alebo Bon Jovi. Mi-

Text k foto: Jacky spieval duet s Leonou Machálkovou

mocho dom práve Jackyho kapela bola minuloročným predskokanom americkej Nashville Pussy, ktorá má na konte nomináciu na prestížnu cenu Grammy v kategórii

Najlepší metalový výkon. Jackyho a CHRISTMAS uvidíte v Slovenskej Lupči spolu s kapelou Revolution už 12. mája o 20.00 v pube Na hrisku. (ela)

Zvesti na Facebooku

Už dlhšiu dobu chýbal v obci prvok, ktorý by spojil niektoré aktivity obecnej samosprávy s občanmi všetkých vekových skupín a záujmov. Čitatelia, ktorí sa pohybujú na sociálnych sieťach, už zrejme zaregistrovali, že **Lupčianske zvesti** v novej tvári sa ocitli aj na Facebooku. Stránku sme spojzdnili nielen kvôli zachovaniu aktuálnosti, ale samozrejme aj dostupnosti jednotlivých čísiel, po ktorých je dopyt aj mimo územia obce. Našou snahou je takto umožniť aktívnym ľuďom aj v prostredí najnavštevovanejšej siete nielen diskutovať na publikované témy, ale ich aj motivovať, ako nápady do novin prinášať. Máme tu priestor informovať o aktuálnom stave

vychádzania novin, či avizovať témy, no aj sledovať, koľko ľudí a kedy sa o témy zaujíma. Pre zaujímavosť hneď prvý týždeň aprílové vydanie zaznamenalo rekordnú návštevnosť stránky – 905 ľudí. Treba uviesť, že uverejňujeme zatiaľ iba úryvky strán vo fotoformáte, pretože Facebook zatiaľ inú možnosť neponúka. Užívateľov tejto stránky zároveň upozorňujeme, že aj tu sa riadime platným štatútom novin, ktoré nepublikujú anonymné príspevky a neuvěřujú ani osobné spory, či akékoľvek invektívy, urážky a vulgarizmy. Čitatelia si noviny môžu prečítať aj v elektronickej forme na stránke obce www.slovenskalupca.sk.

(ela)

Vesna v Rusii

Весна
в России

Bola to ich prvá návšteva veľkej Moskvy. O Rusku kolovali zlé chýry, preto mladí hudobníci odchádzali vyzbrojení všetkým potrebným „na prežitie v divočine“. Legendami opradené mesto plné protikladov totiž hostovalo v predveľkonočný čas huslovo - gitarové duo Slavonic v zložení Andrej Baran a Adam Marec.

Už v e-maili ma organizátori upozorňovali, že môžem mať problémy pri vstupe do Ruska s hudobným nástrojom a mám si naň vybaviť cestovný pas. Škoda, že to napísali v deň odletu. Na optimizme mi to ale neubralo a s papierom od colníkov som sa spokojne usadil v lietadle. Očividne malo najlepšie roky za sebou. Letušky mali zlatisté vlasy, milé úsmevy, červené líčka a ani slovo v inom jazyku ako po rusky. Nerozumeli sme. Vyťahujem slovník, ktorý som schmatol, a narážam na problém. Azbuka!

Moskvičie vystriedali Jaguáre

Po pristátí a pasovej kontrole ma poslali do červenej zóny s vysvetlením, že na husle musím vyplniť dovoznú doložku, aby som mohol bezproblémovo opustiť krajinu. Všetko šlo hladko a rýchlo. Pri východe ma už čakal kolega Adam a organizátori. „Čaká nás asi hodina cesty autom na veľvyslanectvo,“ oznámila pani a z očí jej bolo vidieť neistotu. Pochopili sme o chvíľu. Na cestách vládol chaos, vodiči obiehali bez smeroviek, brzdlili a pridávali, ako keby boli na pretekárskej dráhe.

Legendárne Lady a Moskvičie vystriedali luxusné značky. Naše staručké diplomatické auto nervózne predbehovali Jaguáre, BMW, Porsche či Bentley. Dorazili sme na veľvyslanectvo. „Chlapci, tak tu máte byť, prosím vás, aby ste nám podpísali prevzatie, lebo naposledy nám ho Lúčničari tak zdemolovali, že sme ho museli zrekonštruovať.“ Ruská vodka robí svoje a o jej kvalitách asi nemusím nikomu rozprávať. Po pozvaní na koštovku národného moku vo mne začal rásť pocit zodpovednosti. Koncert sa mal konať v sále najprestížnejšej hudobnej školy sveta, kde učili veľikáni ako Oistrach, Kogan, Richter. S nevlou sme opustili priateľských pracovníkov veľvyslanectva a pobrali sme sa do nového bytu.

Všetko je boľšoje

„Som unavený, už o šiestej mi svietilo slnko do očí,“ oznamoval som nešťastný Adamovi. No povzbudil ma: „To nič nie je, ja mám izbu vedľa požiarnej stanice“. Horko-ťažko sme opustili teplo domova a vyrazili pešo cez Červené námestie do sály Moskovského konzervatória na generálku koncertu. Ako pomenovať pocity z mesta, kde je všetko „boľšoje“? Jednoducho úchvatné. Cesty bez jám, všetko upravené, čisté, nádherne zrekonštruované. Varovania a zlé reči z verejných informačných prostriedkov u nás sa rozplynuli ako para. Výklady obchodov boli plné pokladov, aké sme nikdy nevideli, fasády mali bohatšiu štukatérsku výzdobu ako náš prezidentský palác. To peklo, ktoré bolo v našich

predstavách, sa zmenilo na raj plný blondavých, mrazom vyštipaných slečien podobných Anne Kurnikovovej. Čas bol proti nám, museli sme sa porať na skúšku.

Moskovské publikum je náročné

„Ako, chlapci, pripravení? Naposledy Slovensko reprezentovala Sisa, spievala po sólistke z Bolshoi Theatre, mala trému, ale vyšlo to. A čo, vy?“ postrčil nás do sály kultúrny atašé veľvyslanectva s úsmevom. Neviem, či to bolo zimou alebo jeho poznámkou, no nám úsmev zamrzol. Moskovské publikum je legendárne svojou náročnosťou a vkusom. Schádzajú sa tu najlepší

Mladí virtuózi huslista Andrej Baran a gitarista Adam Marec boli v Moskve po prvýkrát

V metre sa dá zablúdiť

Po exkurzii Moskvou a snahe natlačiť do môjho malého foťáka všetko to boľšoje nás čakala cesta späť. Moskovské metro bez ovládania azbuky radšej ani neskúšajte alebo si naň vyhraďte aspoň 4 dni, kým vás nájdú. Našťastie sa k nám pri ceste na letisko pridali kultúrny atašé: „Veľké, že? Moskva má, chlapci, 12 miliónov ľudí.“ O päť minút: „Všetko tu je veľké, Moskva má, chlapci, 18 miliónov

a experta. Chyba pracovníčky. Husle sú kultúrna pamiatka. Obstarajte si ministerskú pečiatku a potom vás pustíme!“

Da, charašo!

Teraz už zamrzol úsmev aj mne. Kde to môžem dostať? Vedľa Kremľu! Dve hodiny autom! „Da, da, nebojtes, príde expertka sem. Počkajte!“ Bolo až zarážajúce, s akým pokojom to Anna a jej kolega riešili a neriešili. Kam sa ponáhľať, keď tu tak či tak musíme byť. S menším pokojom to už riešilo naše veľvyslanectvo. „Okamžite zistite ich meno, číslo, meno experta, veď oni vás nechajú čakať aj týždeň!“, oznamovala mi konzulka do telefónu a jedine, čo som vnímal, bolo cvakanie SMS o pretelevonovanej sume. Odchádzala čokoláda, odchádzala vodka a ja som sa rozlúčil s možnosťou bezstarostného nakupovania suvenírov. Po poldruhu hodine asi dvadsať minút do odletu mi husle otvorila akási pani: „Ješ to original? Da, charašo!“ Potmehudsky sa na mňa usmiala, podala mi ich a odišla. Anna hodila psí pohľad a s ospravedlnením, že ona za to nemôže, mi popriala šťastný let. Priam neopísateľná radosť ma zaplnila, keď pred vstupom do lietadla na mňa mával kolega Adam s plnými rukami štrngajúcich suvenírov.

Tak tu teraz doma v Slovenskej Lupči sedím, píšem a premýšľam, ako sa to všetko rýchlo zomlelo. Od začiatkov v DFS Dratvárik až po boľšuju Moskvu. Rád by som poďakoval všetkým Lupčanom za podporu a pozval vás na ďalší koncert dua Slavonic, ktorý sa uskutoční dňa 17. mája o 18.00 na Radnici v Banskej Bystrici v rámci 52. ročníka Banskobystrickej hudobnej jari.

Andrej Baran

Správa z portálu Slov.inštitútu v Moskve

ÚSPECH SLAVONIC DUO

V utorok 3. apríla 2012 v prestížnych priestoroch Múzea A. S. Puškina otvorila riaditeľka Slovenského inštitútu v Moskve Aneta Marenčíková XII. ročník medzinárodného festivalu komornej hudby „Vesna v Rosii“. Slovensko vôbec po prvýkrát v histórii reprezentovali na festivale mladí umelci Andrej Baran (husle) a Adam Marec (gitar), vystupujúci v zoskupení Slavonic Duo. Mladí Slováci predviedli svoje majstrovstvo a vysokú profesionalitu interpretáciou skladieb svetových skladateľov - Iberta, Paganiniho, Raka či Piazzollu. Neobvyklé spojenie klasickej gitary a huslí, tiež brilantný výkon očarili prítomné početné publikum a vyprovokovali ho k búrlivému aplauzu.

z celého Ruska. „Dnes bude plno. Vždy je vypredané. Babuška nebude radšej ješ, ale lístok si kúpi.“ Sála bola naozaj plná. Nik si nenechal ujsť otvárací koncert festivalu Jar v Rusku, ako keby to pre nich znamenalo povinnosť - rozlúčiť sa s treskúcou zimou. Hralo sa úžasne. Sála bola nabitá energiou z predchádzajúcich koncertov prítomných umelcov. Búrlivý potlesk nás naplnil neopísateľným pocitom.

V Moskve, my, mladí a oni s tak vycibreným uchem nám tleskajú! Bola to inšpirácia do ďalšieho dňa a na koncert, ktorý prebehol v rovnakom scenári, len s malým rozdielom - tam na nás veľká socha Tolstého počas hrania ukazovala prstom.

ľudí!“ A o dvadsať minút: „Tak čo, chlapci, páčilo sa? To nie je ako Blava, tu je 25 miliónov ľudí!“ Pobavení sme sa rozlúčili a nasadli na vlak smer letisko Vnukovo. Tešili sme sa z úspechu a bezproblémového priebehu nášho krátkeho pobytu v Rusku. Nevrav hop, kým nepreskočíš! Stále som mal na pleci niečo, čomu sa vraví husle a pred sebou červenú zónu pre extra prípady. Pri detektore ma vítala ďalšia Anna Kurnikovová a s úsmevom si pýtala pas na husle. Podal som jej doklad z colnice a doložku, čo som vyplňoval s colníčkou pri vstupe do federácie. Slovo „moment“ a zamrznutie jej úsmevu, nevestilo nič dobré: „Chýba vám pečiatka ministra kultúry

Vďaka tejto dvojici sa mohlo Slovensko prvýkrát v histórii zúčastniť sa prestížneho festivalu.

Na jarmoku si prídeme na svoje

Ako obyvateľom obce zrejme neuniklo, aj tento rok si spoločne užijeme ďalší, v poradi už 12-ty ročník Turičného jarmoku, ktorý oživí tradície Slovenskej Lupče v sobotu 25. mája.

A na čo sa môžete tešiť? „Nové generácie mladých jarmočníkov treba podchytiť už od kolisky,“ povedali sme si, a tak rodičia a starí rodičia po prvýkrát uvidia v slávnostnom sprievode svoje detičky z tunajšej materskej škôlky. Folkloristi zo súboru Priechoďan nám, samozrejme, okrem vystúpenia postavia máj, ktorý je symbolom Turíc a zvykom bolo stavať ho dievčatám vo dvore. Svojou návštevou nás pociť aj súbor z Macedónska, ktorý sa predstaví obdivuhodným galaprogramom už v piatok v parku pri MKS. Pokiaľ nám počasie nebude priat, vystúpenie sa presunie do kinosály. V sprievode nebudú chýbať šermiari z Cassanovy so svojim novým vystúpením, sokoliari či lukostrelci. V sprievode uvidíte naše deti zo ZUŠ, základnej školy, z DFS Dratvárik, tanečníkov z Dživipenu, ale aj hasičov z DHZ. Sprievod tradične povedie

zapriahnutý koč s hradnými pánnami a o poriadnu veselicu na jeho konci sa postará tunajšia strana „SUPH“, ktorá už tradične chystá pre jarmočníkov a návštevníkov obce prekvapenie. O bohatý program skutočne nebude núdza. Hlavné pódium o 10-tej hodine otvorí skupina Dixie Chips a krátkymi číslami sa predstavujú deti zo ZŠ, DFS Dratvárik a jeho tri zložky. Aerobicom pod vedením Danky Salajovej sa zavrú ženské telá. Stredovekú atmosféru navodia šermiari z Cassanovy a súbor z Macedónskeho Skopje rozohreje prítomným v žilách krv. Zlatým klincom programu bude Ludová hudba Juraja Pecnika a jej sólisti. Vďaka krásnym slovám piesní ako: „Jaj Zuz-

ka, Zuzička...“ alebo „Nečakaj ma už nikdy...“ si s dávkou nostalgie zaspomíname na časy Františka Krištofa Veselého, či Gejzu Dusika v podaní mladých hudob-

nikov Slovak Tango. Tohtoročný jarmok však čaká aj príjemná zmena. Základná umelecká škola sa predstaví nielen v hlavnom programe tanečným predstavením, no počas celého dňa budú účinkovať v Dome remesiel deti všetkých jej odborov. Uvidíte ich nielen, ako je to zvykom, v „humne“, ale aj v čajovni a vo dvore areálu. Dom remesiel ponúka ukážky práce remeselníkov a návštevníci si budú môcť mnohé remeslá vyskúšať. Pripravené je tu rovnako ako občerstvenie v štýlovej krčme, tak aj zážitok z bábkového divadla či z gaj-

Úryvok zo starých novin Evanjelický posol

„Zoznam výročitých trhov alebo jarmokov v Slovenskej Lupči: vo štvrtok týždňa, v ktorých je 6. januára, 19. marca, pred sv. Duchom, 20. júla a 4. októbra.“

došskej hudby. Gurmáni ochutnajú špeciality kuchyne, unavení si oddýchnu v tichu príjemnej čajovne. Pre návštevníkov je pripravená expozícia historických remesiel v „Izbici remeselných tradícií“. Novinkou v tunajšom „humne“ budú oproti minulým ročníkom podvečerné vystúpenia viacerých rockových kapiel aj spoza našich západných hraníc. (Pohoda Band, Alice in chains revival a Suffer Age). Program vyvrcholí diskotekou v parku (hrá Dj Lamper). Veríme, že snečné počasie neobide ani tento ročník a že si každý návštevník Turičného jarmoku prídeme na svoje, lebo prekvapení bude oveľa viac.

Za komisiu kultúry
Adam Debnárík

Z histórie jarmoku

Bývalému kráľovskému mestu Slovenská Lupča výsadné právo usporiadať Turičný jarmok udelil v roku 1546 kráľ Ferdinand I. Podľa zachovaných historických prameňov ho usporadúvali do konca 18. storočia. Tradíciu po vyše dvoch storočiach vtedajší obecní radní obnovili pred 12-timi rokmi. Odvtedy na ňom svoje majstrovstvo predvážajú desiatky rezbárov, keramikárov, košíkárov, čipkárov, medovníkárov a ďalších majstrov remesiel. Je jedna z najnavštevovanejších akcií v bansko-bystrickom okolí, kde chodíva cez 10 tisíc ľudí zo širokého okolia.

Výstava ku Dňu matiek

Miestna organizácia Slovenského červeného kríža v Slovenskej Lupči oznamuje nielen svojim členom, ale aj širokej verejnosti, že organizuje **Výstavu ručných prác**. Svoje ručné práce môžete doniesť už v piatok 18. mája od 17.00 do 19.00 hod. do Slovenskej izby v MKS Slovenská Lupča. Výstava sa uskutoční pri príležitosti Dňa matiek v sobotu 19. mája od 14.00-18.00 hod a nedeľu 20. mája od 9.00-18.00 hod. Veríme, že na výstavu prinesú svoje výrobky nielen šikovné ženy, ktoré vyšívajú, ale aj všetci tí, ktorí sa venujú rôznym ručným prácam. Na vašu účasť sa teší výbor SČK.

Koná sa „blšák“

Oznamujeme všetkým priaznivcom starých, použitých, ale použiteľných vecí, že dňa 8. mája, v utorok doobeda sa vo dvore Domu remesiel uskutoční už tradičný „BLŠÁK“. Doneste všetko, čoho by ste sa v rámci jar-

ného upratovania chceli už dávno zbaviť, ale je vám to ľúto vyhodit (knihy, platne, hračky, keramiku, stoličky, lampy, odznaky a iné). Ak aj nič nepredáte alebo nekúpite, poskytujeme záruku dobrej nálady. (jj)

Otvorenie vodáckej sezóny

Od 5. mája sa oficiálne otvorili tohtoročné brány Lodenice na Mlynčoku. Počas sezóny si tak môžu priaznivci vodných športov, turisti a milovníci prírody vychutnávať do sýtosti koryto Hrona, ale pravidelne

aj dobrú zábavu pri živéj muzike alebo aktívnom oddychu aj na brehu v podobe stolného tenisu, petanque, či plážového volejbalu. Deti môžu využiť pieskovisko, hojdačky, preliezačky, ale aj lezeckú stenu. (ela)

Gajdoši zahrajú až v septembri

O tom, že Slovenská Lupča tentoraz počas jarmočných dní gajdošov v podobe festivalu Ozveny hradných múrov nezažije, sa už hovorí dávnejšie. Podujatie podobného charakteru s názvom Hradné huky malo milovníkom gajdošskej hudby kompenzovať umelecký zážitok o pár dní neskôr, no podľa najnovších informácií sa tak stane až v septembri. Prečo sa podujatie prekladá na jeseň, sme sa opýtali Jany Orlickej, organizátorky podujatia.

stredovekej hudby v podaní účinkujúcich z Čiech. Rovnako bude zaujímavé vidieť známy gajdošský

Organizátorka Jana Orlická: Medzinárodný gajdošský festival „Hradné huky 2012“ bude až v septembri.

„Dôvod tohto presunu dátumu podujatia, ktorý už avizovala aj obecná brožúrka Kam v Slovenskej Lupči, Kalendárium 2012, je veľmi prozaický. Hradné huky 2012 sa totiž stali medzinárodným festivalom gajdošskej hudby, a tým sa samozrejme prechádza na spoluprácu s medzinárodnými partnermi,“ vysvetlila Jana Orlická. Zároveň dodala, že inštitúcie, ktoré sú do reťazca medzinárodnej spolupráce zapojené ako Dom tradícií Budapešť, či Medzinárodná asociácia

gajdošská, si pripravujú plán práce dopredu, preto sa festival na Lupčianskom hrade musí termínovo prispôbiť práve im aj vzhľadom na obsadenie účinkujúcich. Podľa termínových analýz festivalov podobného zamerania vo svete sa najideálnejším termínom stal začiatok septembra, konkrétne pre tento rok 7. a 8. 9. 2012. Podľa slov Jany Orlickej o finančné zastrešenie podujatia sa výraznou mierou podujali ako Železiarne Podbrezová - majiteľ hradu, tak

prislúbila pomoc aj Obec Slovenská Lupča, firma ENEL, a predovšetkým po prvýkrát Ministerstvo kultúry SR. Ústrednou myšlienkou festivalu je na návrh Gergely Agócsa, maďarského doktora etnomuzikológie a etnografie, hľadanie cesty vývoja dvojparalelných gajd, ktoré kopírujú cestu z gréckeho ostrova Karpathos až po Ukrajinu cez naše územie. A na čo sa teda môžu milovníci gajdošskej hudby tešiť v septembri? „Určite budú nádherné vystúpenia

rod zo Španielska, ktorý sprostredkuje divákovi aj výrobu gajd. Mimoriadne zaujímavé budú aj vstupy gajdošov z Grécka či účinkujúcich z Maďarska, ktorí spájajú viaceré hudobné žánre, obohatené gajdošskou hudbou. Novinkou festivalu sa stanú špeciálne prednášky v oblasti etnomuzikológie či ukážky výroby gajd. Jednoducho, naozaj je, na čo sa v septembri tešiť,“ dodala Jana Orlická.

(ela)
Foto archív

Najpoužívanejší symbol obce

K tomuto článku ma inšpiroval návštevník obecného úradu, keď sa opýtal, čo je zobrazené v našom obecnom erbe a prečo. Je to orol alebo holubica?

Odpoveď, čo to je, pozná asi v a č s i n a Lupčanov, no odpovedať na otázku prečo, sme nevedeli ani my zamestnanci, ani prítomní poslanci. Situáciu ktosi iba odľahčil odpoveďou, že sme sa už s tým narodili... A tak prinášame čosi bližšie o našom erbe.

História obecného erbu

Slovenskú Lupču v erbe symbolizuje strieborná orlica v modrom štíte so zlatou gloriolou. Orlica preto, lebo má jednu hlavu. Podľa heraldickej konvencie a odbornej terminológie sa totiž ako orol v erbe pomenúva dvojhlavý vták. Gloriola znamená symbol sv. Jána, evanjelistu (orol) alebo symbol Svätého Ducha (holubica). Polemika vznikla v súvislosti s tým, že v erbe jasne vidno orlicu, no podľa všeobecnej logiky by tam mala byť práve holubica. V pečatnom erbe bola práve ona - holubica - ako symbol súvisiaci s patrocíniom miestneho farského kostola.

Orol alebo holubica?

Problematika výkladu obecného erbu je určite na dlhšiu diskusiu odbornej obce. Je ale naozaj pravdepodobné, že našim pôvodným symbolom bola skutočne holubica ako motív Svätého Ducha. Pravdepodobne niekedy v stredoveku došlo z neznámych príčin k pozmeneniu na orla. Keďže tento motív dlhé storočia plnil funkciu erbu, bol heraldicky upravený a naša obec vlastní erb s dravcom. Erb je preto považovaný za správny so zobrazením orla - teda orlice.

Podľa knihy Slovenská Lupča z roku 2010 spracovala (id)

Perličky z obecnej kroniky

Hlásnici v minulosti trúbili z veží obecných kostolov
Ilustr. foto: (int. archív Slov. národ. múzea)

Obecný hlásnik (zápis z roku 1949)

(pozn. red.: text ako aj pravopis je prevzatý a zámerne neupravený)

„MNV uznesením č. 49/49 zo dňa 29. apríla 1949 zrušil starú ustanovizeň nočného hlásnika ako nepotrebnú. Posledným obecným hlásnikom bol Ján Vráb, za mesačný plat 500 Kčs. Hlásnici už nepoužívali k hláseniu hodín trúbu, ale počet hodín udávali pískaním na píšťalku. Povestné hlásenie: ‚Chváľ každý duch Hospodina‘ zaniklo už niekoľko rokov skôr, keď sa často vyskytli krádeže ošipaných a kôz a hlásnici svojim spevom a pískaním vlastne upozorňovali zlodějov, na ktorom mieste sa zdržujú, podľa toho potom mohli prevádzať svoje nekalé činy. Prvým májom 1949 zanikla v našej obci služba hlásnika.“

Podľa kroniky spracovala (id)

Predstavujeme vám...

Má 63 rokov, narodil sa na východe v Michalovciach. Aká je jeho osobná história a čomu vďačíme za to, že sa ocitol u nás v Slovenskej Lupči, sme sa kastelána Mosného opýtali v rozhovore.

Otec patril k stavbárom, ktorí budovali železiarne v Košiciach. Mal som vtedy tri roky. Keď sa dobudovali VSŽ, celá tá armáda stavbárov prešla do Žiaru nad Hronom stavať hliníkareň. Začal som tam chodiť do školy, tam som začal vnímať život, lásky, strasti. Patril som medzi takzvaných „prindišov“, prišielcov, na rozdiel od „križanov“, to boli „domáci“, čo sa narodili v Žiari alebo predtým vo Svätom Kríži nad Hronom. Strednú školu strojársku som tiež vychodil tam, vzdelanie na vysokej škole som si doplnil, až keď som prišiel sem na hrad do Slovenskej Lupče.

V Žiari ste dlho robili v hliníkárni. Najprv zvarača, páliča, zámočníka, plánovača... Ako sem zapadá archeológia?

To všetko preto, lebo som športoval - kulturistika. Po ukončení aktívnej športovej kariéry som si vybral novú profesiu archeológa. To už bolo v roku 1980. Robil som na vykopávkach na Šášovskom hrade, pri docentovi Hoššovi. Potom som pokračoval v Slovenskej archeologickej spoločnosti, ďalej v Archeologickom ústave Slovenskej akadémie vied. Tam som pracoval na prieskume horného Pohronia. V rámci toho ma zavolať dr. Hanuljak, s ktorým som spolupracoval na Starom hrade nad Zvolenom, k výskumu vykopávkou okolo kostola v Bystrici a nakoniec som pre neho v roku 1988 do-

Portrét a vizitka

Mgr. Peter Mosný

Narodený v roku 1949. Od roku 1988 pôsobí v Slovenskej Lupči a okrem vedenia výskumu pozostatkov bývalého kláštora v západnej časti obce je známy ako kastelán na hrade Lupča.

zoroval výskum kláštora tu v Lupči. Ubytovali ma na hrade a zakrátko prišli všetky tie zmeny a s nimi aj ponuka, či by som nechcel robiť kastelána na hrade. Hrad v 90-om roku prešiel pod Centrum voľného času. Centrum po polroku začalo prepúšťať a ja som sa stal prvým nezamestnaným. Vďaka dr. Hanuljakovi som sa dostal pod Krajský pamiatkový úrad v Banskej Bystrici, kde som bol až do roku 2007.

Kto bol vaším vzorom?

Pre mňa sú to nie vzory, ale priatelia. Alexander Ruttkay, donedávna riaditeľ Archeologického ústavu SAV, s tým sme začali tu v Lupči odhaľovať kláštor, Karol Pieta, známy pracovník pri Poprade a Bojnjej, ale ktorý robí aj na vykopávkach v Arábii. Docent Hoššo z katedry archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, Jozef Labuda, riaditeľ Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici, zosnulý dr. Hanuljak, to bol človek, ktorému za všetko vďačím. Všetci mi pomohli, nikto mi neublížil.

Čo vám hrad zobral?

Zdravie a rodinu. Všetko ostatné mi doprial. To znamená, to rozdelenie medzi dva domovy, tu a ten v Žiari, dochádzanie zhruba raz za dva týždne, to rodinu prirodzene ochudobňovalo. Nebol som pri svojej dcére, keď vyrastala. Čas, strávený s rodinou, o ten som prišiel.

žiakom o hrade a o kláštore v Slovenskej Lupči. Sem do Základnej školy Sama Cambela ma zatiaľ nepozvali. Je tu strašne veľa pamiatok. Chodím prednášať aj do zahraničia a aj publikujem o pamiatkach v Lupči.

Napíšete aj nejaké ucelené dielo o hrade alebo kláštore?

Ako si myslíte, že Lupčania vnímajú hrad?

Povedal by som, že klasickí „starolupčania“, hrad vnímajú so záujmom. Mladých, tých nevidím chodiť na hrad, nevidím ich záujem o kláštor alebo o históriu obce. Chodím na školy, pozývajú ma do škôl v Podbrezovej, Brezne, v Lopeji, v Banskej Bystrici, v Žiari nad Hronom prednášať

Veľmi rád by som napísal väčšie dielo zhrňujúce doterajšie príspevky do historických publikácií, ale dá sa to? Veď každý deň objavíme niečo nové, čo môže všetko o doterajšie interpretovať inak... nedá sa, ešte stále ani hrad, ani kláštor nie sú doskúmané miesta. Ešte stále sme len na začiatku.

text a foto
Peter Veverka

Ako kastelána asi nepoznáte

Výňatok z kroniky českej verzie online časopisu MUSCLE&FITNESS.cz: „...Jeden z prvých závodníkov-estétu, jimž se zkraje 70. let podařilo zdolat metu 200 kg v benčpresu, borec s mohutnými pažemi, možná největšími na téhle straně železné opony, s viditelně slabší dolní polovinou těla a účastník pěti mistrovství republiky, jehož snímky se v letech 1972-1975 objevovaly v časopise Tréner a cvičitel i v Ročence.“

Pohár časopisu Tréner 1973 (zleva): Mosný, Babisz, Stach.

INZERCIA

Prenajmem

2,5 izbový byt na ulici 1. mája 1. posch. s balkónom.

Kontakt: 0908 611 890

INZERCIA

Hľadám

upratovanie na 4 hodiny. Spoľahlivá.

Kontakt:

0949 588 419

INZERCIA

Predám

Škodú Felícia, rok výroby 1998 za 1050 €.

tel.: 0918 916 400

Ako pestovať maliny, ríbezle a egreše

Oslovujú ma záhradkári, ako majú pestovať maliny, ríbezle a egreše. Maliny zle znášajú vysychavé a málo humózne pôdy a oslnené polohy. Potrebujú nielen humóznú ale aj kyslejšiu, vlhkú pôdu. Najviac pomôžeme malinám mulčovaním s pokosenou trávou. Tým bránime vyschnutiu pôdy. Pozor na myši.

Poznáme viac druhov odrôd malín - jednorodé a dvojrodé. Jednorodé maliny rodia raz za rok. Na výhone, ktorý narástol v lete, budú rodiť na budúci rok.

Vošky neznášajú slnko

Radíme záhradkárom

Dvojrodé maliny rodia tohoročné výhony v auguste až do konca septembra, ako prvú úrodu. Na budúci rok v lete rodia znovu na tom istom výhone, čo rodili v jeseni. Odrodené výhony ľahko poznáme podľa toho, že po odrodení vysychajú. Odstraňujeme ich tesne nad zemou záhradkárskymi nožnicami. Chorobou napadnuté výhony malín odstraňujeme hneď na jeseň. Je jedno, či sú jednorodé alebo dvojrodé druhy. Napadnuté výhony majú

Americká múčnatka egrešová je vážnou chorobou

narastené hrčky. Nenechajte ich do jari na budúci rok! Keď maliny zakvitnú, okamžite na ne začnú liezť veľké mravce a nanášajú na ne vošky mravenčie. Ak tomu nezabráňime, mravce na kvetných výhonoch skrúcajú listy okolo kvetov a nasadia na kvety a listy vošky, ktoré vyrábajú pre ne kyselinu mravčiu. Z vošiek narastú húsenice a zožerú celé súkvetie aj listy. Je po úrode. Moja rada proti mravcom - okolo kvetov odstrihujem koncové listy pri súkvetí malín. Mravce tak nedokážu súkvetie malín obaliť listami. Vošky neznášajú slnečné svetlo. Preto sa na slnkom osvetlených miestach neudržia. Čo s egrešmi? Americká múčnatka egrešová je ich vážnou chorobou. Znižuje ich odolnosť proti zime. Ovplyvňuje úrodnosť

Niekedy prekvapí aj nečakaný mráz

a kvalitu plodov. Preventívne musíme zabezpečiť dostatočnú výživu draslíkom a fosforom. Neprehnojujeme dusíkom. Udržiavame zriedené kríky a stonkové koruny. Napadnuté výhonky odstraňujeme. Na jeseň po odpadnutí listia a na jar pred kvitnutím striekame 0,7 % Kuprikolom a na jar pred kvitnutím, po odkvitnutí striekame 0,3 % Kuprikolom. Postrek opakujeme v 10-dňových intervaloch.

% Fundazolom. Ochrana je 21 dní. Po nasadení a narastení plodov mladé výhonky odstraňujeme, tým obmedzíme rozšírenie plesní múčnatky egrešov. Antaknóza je zas choroba ríbezlí. Treba každoročne striekať po odpadnutí listov 0,7 % Kuprikolom a na jar pred kvitnutím, po odkvitnutí striekame 0,3 % Kuprikolom. Postrek opakujeme v 10-dňových intervaloch.

M. Mazúch
Foto. (Int)

Naši jubilanti

V mesiaci apríl sa významných životných jubileí dožili:

Ema Hrašková

Milan Svetlík

Viera Kaliská

Hilda Belíková

Magdaléna Horváthová

Ľubomír Patráš

Július Hraško

Anna Lakomčíková

Júlia Belíková

Opustili nás

Dušan Villant vo veku nedožitých 54 rokov

Lukáš Šatura vo veku nedožitých 18 rokov

Janka Šimánová vo veku nedožitých 82 rokov

Kamil Gonda vo veku 66 rokov

Gustáv Uram vo veku nedožitých 82 rokov

Ján Kaliský vo veku nedožitých 99 rokov

Miroslav Holécý vo veku 74 rokov

Ján Sekereš vo veku nedožitých 73 rokov

Podakovanie

Naše podakovanie by sme chceli poslať všetkým príbuzným, spolužiakom, priateľom a známym, profesorom a p. riaditeľovi Gymnázia Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici, učiteľom, p. riaditeľovi, ako aj bývalej p. riaditeľke ZŠ v Slovenskej Lupči, ktorí sa prišli

rozlúčiť a nás podporiť v najťažšej chvíli nášho života, keď sme sa lúčili s našim milovaným synom a vnukom Lukášom Luidžim Šaturom, ktorý od nás navždy odišiel dňa 17. marca 2012 vo veku nedožitých 18 rokov. Poďakovať chceme každému, čo sa modlil za nášho

Lukáša, aby jeho odchod od nás do nebička medzi anjelikov bol ľahší. Ďakujeme všetkým dobrým ľuďom a p. dekanovi za dôstojnú rozlúčku v rímsko-katolíckom kostole. Tiež chceme poďakovať aj p. farárovi Jánovi Jakušovi a všetkým, ktorí sa za Lukáša v evanjelickom kostole

modlili a na nášho Lukáša spomínali.

Ďakujeme

rodičia Ingrid a Vladimír
sestrička Zuzanka
Mami Anka, Opa Janko
a krstný Radoslav.

„Si stále v našich srdciach“

Obecná knižnica ponúka

KEPLER, Lars:
Zmluva podľa Paganiniho

Vzrušujúci kriminálny román, s ktorým Lars Kepler ponúka čitateľovi nevšedný zážitok.

Niektoré zmluvy nezruší ani smrť... Generálneho riaditeľa Carla Palmcronu nájdu obeseného v prepychovom byte v luxusnej štokholmskej štvrti Östermalm. Izba, v ktorej zomrel, je však nezariadená. Ako sa teda obesil? V ten istý deň nájdu mŕtvu mladú ženu na jachte, čo sa bez posádky plaví medzi ostrovčekmi pri Štokholme. Nečakané odhalenie a dedukcia rozkrúti kolotoč strhujúcich udalostí. Milovníkom krimi vrelo odporúčam, román je plný napätia tak, ako má správny krimi román byť. (id)

Kto to povedal?

Výroky slávnych

Čím vyššie vzlietneme, tým menší sa zdáme tým, ktorí nevedia lietať...

a) Woody Allen

b) Friedrich Nietzsche

c) Jaro Filip

Správnu odpoveď nájdete na strane 15 dole.

Mladí chcú obnoviť Kalváriu

O tom, že mladí Lupčania nespia sladkým spánkom Šípkovej Ruženky, niet pochýb. Ale že sa rozhodnú až v takej miere pokračovať v tom, čo začali ich rodičia či starí rodičia, to zaujalo aj mňa. V obci sa totiž rozbieha nová Mladá Matica.

„Ide o projekt vytvorenia pobočky, alebo hnutia pre mladých v obci, pod záštitou Matice slovenskej v Banskej Bystrici,“ hovorí Adam Debnárik, ktorý spolu s riaditeľkou Janou Křížovou na realizácii tejto myšlienky aktívne pracujú. „Ide o združenie mladých ľudí, v srdci hrdých národniarov, ktorí by na báze dobrovoľnosti prispeli

svojou troškou k zveľadeniu našej obce“, vysvetľuje Adam a dodáva, že pôjde o projekty spod pera mladých ľudí, ktorými sa budú uchádzať o podporu nielen Maticou, ale aj obecného úradu. „V súčasnosti vstupujeme do rokovania ohľadom vyčistenia a obnovy Kalvárie na Hôrke, ako aj postavenie lavičiek pri dvojkríži na vrchu Hôrky. Plánujeme upraviť chodník, mierne upraviť terén a okolie okolo dvojkríža. Prípadne skúsime zohnať financie na tabuľky či maľby, ktoré by lemovali chodník. Pracujeme na rozpočtoch a projekte.“ Mladí ľudia sa okrem toho chcú v lete pustiť aj do osadenia obrovského dreveného dvojkríža na Šupínsku skalú. „Sme si vedomí, že ide o chránené územie, preto požiadame o spoluprácu aj Obecný

podnik lesov. Ak sa všetko podarí, potrebujeme šikovné dievčatá a najmä silných chlapov, čo tam vynesú materiál a spoločne osadíme kríž,“ tvrdí Adam Debnárik. A aká je jeho motivácia? „Keď budeme mať 50 rokov, na čo budeme spomínať pri pive? Pozrieš na Šupín a povieš - tak ten dvojkríž som staval aj ja.“ (ela)

Dovoľme deťom žiť to, čo naozaj cítia
Lupčiansky dvojkríž na Hôrke sa ocitol aj na titulke celoslovenského mesačníka. Že by uverejnený nápis pod ním nahrával myšlienke Mladých maticiarov?

Logo Mladá Matica, Slov. Ľupča

Osemsmerovka

Boh stvoril vrany a... (tajnička 19 písmen)

D	D	K	O	Z	A	A	L	I	A	N	C	I	A	Č	E	A	I	C	P	E	C	E	R	
A	R	A	R	A	T	H	T	K	A	U	Č	U	K	O	V	N	Í	K	P	O	L	I	A	
N	I	U	P	V	S	C	R	A	S	T	L	I	N	A	O	T	I	C	L	O	S	K	I	
I	E	C	H	Á	I	O	O	D	E	S	A	Ť	N	L	N	Ó	E	L	K	U	N	N	L	
V	K	I	N	G	N	P	V	R	R	U	N	Ó	S	N	A	Š	Á	L	M	A	Á	I	A	
R	M	A	É	A	O	E	I	O	D	M	I	A	O	K	A	S	A	Z	T	G	E	G	M	
M	A	R	I	N	G	O	T	K	A	Z	K	R	I	C	O	K	I	E	A	N	I	N	A	
O	J	K	Í	Y	A	E	E	A	N	I	B	A	H	M	I	R	B	R	K	L	K	Ó	L	
C	Á	K	I	K	T	T	L	E	V	E	R	V	T	N	Y	E	U	A	A	L	Í	G	O	
E	K	R	L	S	N	A	P	E	I	T	A	O	U	L	L	T	Y	M	P	A	N	Y	D	
M	I	A	O	R	A	S	I	R	O	A	N	T	I	K	A	E	A	A	P	R	N	L	N	
A	K	R	I	C	E	L	T	P	N	I	K	H	D	I	A	M	A	N	T	O	I	O	O	
S	T	A	E	S	E	S	K	L	E	N	Á	R	O	O	A	O	R	I	R	K	V	P	G	
A	S	T	T	P	I	Ó	Y	K	M	R	R	O	Z	S	A	H	C	E	E	O	M	A	D	
Y	Ó	R	E	A	P	M	A	S	E	A	O	Z	A	K	Ť	C	H	R	S	E	P	O	Ť	
N	A	N	T	I	P	M	A	I	T	A	R	B	R	A	D	A	A	A	T	É	M	A	R	
R	K	I	A	A	Í	O	H	O	S	É	I	A	T	L	E	T	I	K	A	Í	A	O	A	
A	N	T	N	N	N	L	L	T	L	C	M	Á	R	T	J	A	Z	Á	N	I	K	L	B	
A	A	Ó	U	N	I	E	R	Í	I	D	E	N	T	I	T	A	M	I	E	U	A	O	A	
K	D	S	S	C	S	A	C	E	G	O	I	Z	M	U	S	S	U	D	C	A	R	T	T	
A	Y	H	A	Ť	P	E	R	M	A	N	E	N	C	I	A	M	S	A	M	O	P	A	L	

TAJNIČKA:

BOH STVORIL VRANY A

ACETÓN, ADRESA, AGÁVA, AKORD, ALIANCIA, ANÓDA, ANTAGONISTA, ANTIKA, ARCHAIZMUS, ASTRA, ATAK, ATEIZMUS, ATLETIKA, ATOL, BASA, BICIE, BRADA, BRANKÁR, BRATIA, CUKOR, DESAŤ, DIAMANT, DOMÍNIUM, DRIEK, DRUH, EGOIZMUS, ELEGANCIA, EPOCHA, GONDOLA, HOSŤ, HROZBA, IDENTITA, IHLICA, KAUCIA, KAUČUKOVNÍK, KIOSK, KLASIKA, KLEBATA, KORAL, KOZA, KÓPIA, LEPENKA, LIENKA, LIEVIK, LÍCE, LOPATA, LYRIZMUS, MAJÁK, MALIAR, MALTA, MAMALIGA, MANIERA, MARINGOTKA, MISIA, MÍNUS, NÁPAD, NIEKAM, NORKA, NUKLEÓN, OMRVINA, PENZIÓN, PERIE, PERMANENCIA, PERO, PIATY, PLETIVO, POLYGOŇ, PONÍK, PRAK, RABAT, RASTLINA, RATOLESŤ, RECEPCIA, RIASY, ROPA, ROZSAH, SAMEC, SAMOPAL, SESTRA, SIATINA, SKALKÁ, SKLENÁR, SKORUMPOVAŤ, SLON, SOL, SORTA, STRIEBRO, SUDCA, SYSTÉM, ŠACH, ŠANSÓN, ŠÁL, TACHOMETER, TANEC, TEMENO, TEMPO, TETANUS, TÉMA, TIMIAN, TOVAR, TRÁM, TRESTANEC, TUNIKA, TYMPANY, ŤAH, URAGÁN, VINNÍK, ZAJTRA, ZÁNIK

Autorka: Lenka Chmarová

Tip na večer

Dcéra mala v sobotu meniny, samozrejme darčekom nikdy nie je dost, no ona ešte stále po niečom túžila. A tak prišla s nápadom - poďme na bowling. Sme ženy, a tak sme v tom nevideli žiadny problém. Číslo na tenisové kurty, kde je bowlingová dráha, sme si našli, objednali sme si voľný termín a bolo. Večer sme celá rodina vyrazili na bowling. Musím sa priznať, že po prvý raz, ale čo ťa nezabije, to ťa posilní. Vyfasovali sme pekné topánočky a poďme hádzať gule. Kilové, dvojkilové a ku koncu možno aj „stokilové“. Poviem vám, bol to pekný večer. Zabavili sme sa aj v Slovenskej Ľupči v príjemnom prostredí, a to len pár metrov prostredí, a to len pár metrov od domu. Odporúčam naozaj všetkým. (md)

Cez čertove rohy

Kam cez víkend alebo spoznaj krásy Slovenska

Prekrásna časť Západných Tatier – Roháče. Krajina, ktorú možno spoznávať jednoduchými prechádzkami dolinami, ale aj náročnými hrebeňovými túrami. Jej najvyššie štíty vytvárajú nerozlučnú dvojicu štíhlych skalnatých vrchov, ktoré sa podobajú dvom čertovým rohom a azda aj preto dostali toto výstižné pomenovanie – Roháče.

Väčšina ľudí považuje Roháče za zmenšeninu Vysokých Tatier – „rodinné balenie“ veľhôr, kde sú rovnaké prírodné hodnoty, ale dosiahnete ich pritom menším úsilím. Všetko tu vyzerá byť menšie a útulnejšie.

Prechádzka rezerváciou

Charakteristickými „rohovitými“ vrchmi, podľa ktorých sa volajú, sú Ostrý Roháč (2084 m) a Plačlivé (2126 m) so svojimi divoko rozorvanými štítmi. Najznámejším turistickým strediskom je Podbanské, Pribylina, Račkova a Žiariska dolina, Zverovka a Oravice, kde je mimochodom aj termálne kúpalisko asi 10 km od Habovky. Vyhľadávaný je náučný chodník Roháčske plesá – Štátna prírodná rezervácia. Prístup je Roháčskou dolinou zo Zverovky, kde je možné odstaviť auto na parkovisku. Po prvýkrát, keď sme sem prišli, ma skutočne ohúrila krása tejto časti hôr, a to už pri vstupe do doliny, ktorou vedie pohodlná asfaltová

Jedno z malebných Roháčskych plies v hornej časti náučného chodníka

cesta. Po celý čas vám dovolí kochať sa krásou tatranských štítov Plačlivé, Ostrý Roháč a Volovec. V každom ročnom období sú neopísateľné. Turistu sprevádzajú po celý čas túry.

Rozprávka pri plesách

Asfaltová cesta končí pri Ťatliakovej chate, kde sa máte možnosť občerstviť a relaxovať pri Ťatliakovom jazierku. Chata viac ráz vyhorela a prvýkrát ju v roku 1944 vypálili nacisti. V súčasnosti je vo výstavbe. V prevádzke je iba bufetové občerstvenie. (Pozn. autorky - odporúčam začať od chaty preto, lebo tento smer sa mi zdá menej náročný ako opačný od vodopádu Studeného potoka, kde v takom prípade túra končí a vrátíme sa opäť asfaltovou cestou na parkovisko.) Ďalej sa teda vydávame po

náučnom chodníku. Čaká nás asi 4-hodinová trasa (9 km). Chodník prechádza okolo všetkých plies a okolo impozantného 23 metrov vysokého vodopádu Studeného potoka. Už prvé pleso

Dobrá rada

Ak sa rozhodnete klenot Západných Tatier – Roháče – navštíviť, odporúčam vziať si so sebou trekkingové palice, ktoré veľmi pomáhajú pri strmých zostupoch a odľahčia tak namáhané kolena.

je rovno pri chate. Odtiaľ stúpame chodníkom s kosodrevinou popod Ostrý Roháč k druhému plesu. Tak postupne objavujeme ostatné plesá, ktoré lemujú čiastočne Plačlivé, Baníkov aj Tri kopy. My sme vystihli krásne počasie v lete. Dobré nám padlo vyzuť topánky a nohy si osviežiť v príjemne chladnej vode. Jednoducho ako z rozprávky - voda sa jagala v slnku a turisti sa vyhrievali na skalách v tichu štítov.

Divadlo pri vodopádoch

Od posledného plesa sa dostaneme na križovatku.

Zdatnejší sa môžu vybrať na Baníkov. My ale pôjdeme smerom dole k spomínanému vodopádu. Čaká nás náročný zostup strmým chodníkom. Treba dávať pozor na drobný piesok a skaly pod nohami. Výborne poslúžia palice. Posilňujeme si nimi horné svaly rúk. Po niekoľkých minútach zostupu začujeme hukot vodopádu. Celá trasa je dobre označená značkami, navigačnými tabuľkami a udržiavaným chodníkom. Zablúdiť nemožno. Môžeme sa pokochať pohľadom na Roháčsky vodopád. Vodopády sú to vlastne dva. Vrchný dosahuje výšku okolo 23 metrov. Pohľad stojí skutočne zato. Možno si tu urobiť prestávku a osviežiť sa vo frkajúcich kvapkách. V horúčavách je to na nezaplatenie. Opäť sa vydáme lesným chodníkom a pokračujeme po asfaltovej ceste až k východiskovému bodu na parkovisko pri chate Zverovka.

Počas 5,5 hodinovej trasy absolvujeme asi 525-600m prevýšenie. Ide o príjemnú trasu s nádychom poznávania, vhodnú pre rodiny s deťmi alebo školské výlety.

Slzy v očiach

Pre tých zdatnejších odporúčam hrebeňovku. Pri

Ťatliakovej chate zamieriť do sedla Zábrať, z ktorého pokračujeme na Rákoň (1876,3 m). Je to výrazný hĺbny vrch na Slovensko – Poľskej štátnej hranici. Prejdeme na Volovec (2063,4 m). Nasleduje Ostrý Roháč (2087,5 m), ktorý je zaujímavý dvovrcholový končiar s úžasným výhľadom. Terén je tu značne exponovaný, turistická trasa je v najťažších úsekoch zaistená fixnými reťazami. Pri výstupe sa ocitnete na strmej stene a pod vami je len 2000 m voľného pádu. Treba sa držať reťaze a byť opatrní! Keď sa mi podarilo sem vystúpiť a pozrieť sa, čo som dokázala, mala som po prvýkrát slzy v očiach. Po druhýkrát to bolo na Kriváni, ale o tom niekedy inokedy. Pokračujeme na Plačlivé doliny a na Ostrý Roháč. Schádzame cez Smutné sedlo na Zverovku. V teplých mesiacoch môžete absolvovať asfaltovú cestu späť na boso s „bagandžami“ cez plece. Capkať po teplom asfalte do auta je po túre slastný pocit. Ak ešte ostane chuť, cestou navštívte čarovný skanzen oravskej dediny, okolo ktorého budete prechádzať.

*Ivona Dobišová
Foto archív autorky*

Pranostiky

Ludové úslovie založené na pozorovaní a životných skúsenostiach obsahujúce najčastejšie predpoved' počasia, úrody a iných prírodných udalostí

JAR - chladné podletie (apríl až máj) nebýva dobrým znamením úrodného roku.

MÁJ - pred Servácom niet leta, po Serváci niet mrazu.

Najťažšie miesto na Ostrom Roháci

TVORIVÉ DIEĽNE v materskej škole

V stredu 4. apríla bol v našej škôlke nezvyčajný ruch! Tak isto, ako včeličky na jar bzučia na lúkach, pilne pracovali detičky spolu so svojimi súrodencami a rodičmi pri rôznych pracovných činnostiach, ktoré sme pre ne pripravili.

Každý si mohol vyskúšať netradičné maľovanie vajčiek mramorovaním alebo ich pestro ozdobiť servítkovou technikou. Niektorí si radšej vajčko či inú ozdôbku vyrobil z drôtu. Pri „drôtkovom“ stole tiež postupne rástli „stromčeky šťastia“,

a že ozaj fungovali, bolo predsa vidieť na usmiatych tváričkách. Pri inom stole sa to hemžilo zvieratkami – zajkovia, kuriatka, oveč-

ky, zapichnuté na špajdlí už dnes zdobia doma ne jeden kvetinač. Malí i veľkí chlapci si mali možnosť vlastnoručne upliesť korbáč z vrbových

prútov. Dievčatá a mamičky uprednostili papierové pletenie veľkonočných venčekov. A aby všetci pilní pracovníci popri práci nevyhľadli, poletovali okolo nás oblečené v kroji pani riaditeľka s kolegyňou a s úsmevom ponúkali „jednohubky“ natreť chutnými nátierkami. Bolo si veru z čoho vyberať. Dúfame, že si všetci návštevníci tvorivých dielni odniesli so sebou domov okrem vlastnoručne vyrobených jarných a veľkonočných dekorácií aj dobrú náladu a že rovnako ako aj my načerpali za plný košík jarnej ener-

gie. A pre vás, ktorí ste sa nezúčastnili, sme pripravili fotogalériu na našej stránke www.mslupca.meu.sk.

Kolektív MŠ

Sokoliari v škôlke

Vo štvrtok 19. apríla sme mali v našej škôlke očakávanú návštevu. Dvaja páni v dobových oblekoch s tajomnými veľkými drevenými škatuľami! „Čože sa v nich asi ukrýva?“ pýtali sa zvedavé očka detičiek.

Považskobystrickí sokoliari zo skupiny Falconarii nám toto tajomstvo odkryli

a predviedli dravce v plnej kráse. Deti si mohli pohľadiť výra, kuvika, plamienku, či zadívať sa do hlbokých múdrych očí sovy. O veľkej rýchlosti a obratnosti jastraba i sokola sme sa presvedčili na vlastné oči, keď preleteli okolo nás ani blesk a poslušne zosadli na ruku sokoliara. Najväčší a najkrajší dravec – nám predstavil na záver – keď rozprestrel svoje krídla orol tatranský, všetci sme zhlikli od úžasu. Pohľadiť sa ho odvážili len tí najsmelší. Okrem názornej ukážky nám sokoliar po celý čas rozprával zaujímavosti o vtáctve a preskúšal tak vedomosti detí aj učiteliek. Aj touto cestou sa mu chceme poďakovať. Veľa nás naučil a pripravil krásny zážitok.

Učiteľky MŠ

Deti ochraňujú

V rámci projektu Zelená škola sme chceli vytvoriť niečo také, čo by pomohlo nielen nám ľuďom, ale hlavne prírode, ktorej sme veľa dlžní. Na zasadnutí kolégia sme sa teda dohodli, čomu budeme venovať v triedach väčšiu pozornosť. Utvrdila nás v tom skutočnosť, že všade v okolí sa povaluje veľa odpadkov a niektoré z nich by sa ešte určite dali využiť. Treba len trochu chuti, možno sebazapre-

nia, ale hlavne prekonanie našej ľudskej lenivosti. Rozhodli sme sa pre vec zapáliť všetkých spolužiakov. Žiaci v každej triede si vyrobili krabice na triedený odpad, osobitne na: papier, plasty, kovy a tetrapaky. Ich správne používanie, správne separovanie kontroluje zelená polícia. Triedy za správne vytriedený odpad odmeňujeme plusovými bodmi. Triedu s najvyšším počtom bodov čaká

na konci školského roku odmena. Dúfam, že aspoň malou troškou prispějeme k ochrane krásnej prírody a celej našej planéty.

Samuel Ternuščák, 7. B

Okienko Zelenej školy

Zelená škola

V rámci projektu Zelená škola sme sa zúčastnili v dňoch od 21. do 23. marca 2012 na kurze Motivuj sa a spolupracuj s radosťou vo Vzdelávacom centre v Zaježovej. Naša Základná škola Sama Cambela sa zúčastnila v zložení: za učiteľov - Aneta Riečanová a za žiakov - Samuel Ternuščák zo 7. B a Adrián Hamada zo 7. A. Kurz bol zameraný na rozvíjanie základných zručností vedenia tímu a spolupráce v ňom. Žiaci aj učiteľky si mohli

zážitkovou formou prežiť, ako to je niekoho viesť, pracovať s ním, ale aj aké je byť lídrom. Na záver kurzu si učiteľky vyskúšali, aké to je, keď ich žiaci vedú pri zážitkovej aktivite zameranej na ich vlastnú priorit-

nú tému v projekte Zelená škola. Akcia bola úžasná, počasie ideálne. Zaujímavé aktivity budeme využívať a rozvíjať nielen v kolégiu Zelenej školy, ale zapojíme do nich celú školu.

Aneta Riečanová

My sme malí divadelníci

Koncom marca sa u nás konala regionálna postupová prehliadka detskej dramatickej tvorivosti a divadla dospelých hrajúcich pre deti z okresov Banská Bystrica a Brezno - MY SME MALÍ DIVADELNÍCI.

Organizátormi už 6. ročníka súťažnej divadelnej prehliadky boli BBSK - Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici a obec Slovenská Lupča - Miestne kultúrne stredisko. Na prehliadke sa zúčastnilo 8 divadelných súborov so 115 účín-

divadelným predstavením Návšteva u Aničky a DDS pri ZUŠ v réžii Miroslavy Sedliakovej s hrou Pastier sviň. Ocenenie udelila porota predstaviteľom - trom hlavám draka za stvárnenie postavy Trojhlavý drak z DDS Mravčekovia. Nominovaným a oceneným blahoželáme. Vďaka patrí všetkým účinkujúcim a režisérovi divadelných súborov, ktorí sprístupnili detskému divákovi divadelné umenie, priniesli oddych, radosť i poučenie.

Alexandra Danková
Foto Miroslav Zaťko

kujúcimi, ktorí odohrali 8 predstavení pred cca 700 divákmi. V publiku boli naši žiaci zo ZŠ Sama Cambela, zo ZŠ z Hladľa a zo ZUŠ Brusno a študenti z Brezna. V rámci divadelnej prehliadky vystúpilo aj hosťujúce divadlo Teatro Neline s hrou Danka a Janka v tunajšej Materskej škole. Tento rok sa na uvedenej prehliadke zúčastnili dva naše divadelné súbory, a to DDS Čertíci zo ZŠ Sama Cambela v réžii Marcely Kramcovej s di-

Vítazi

Odborná porota v zložení Belo Felix, Eva Pršová a Mariana Kovačechová udelila:

- 1. miesto** a nomináciu na krajské kolo Rozprávkové javisko v Žiari n/ Hronom banskobystrickému **DDS Mravčekovia** pri MŠ Radvanská s divadelným predstavením Pytačky, v réžii Kataríny Matulovej.
- 2. miesto** a nomináciu na krajské kolo Rozprávkové javisko v Žiari n/ Hronom **Divadlu ZUŠ J. Cikkera** z Banskej Bystrice s divadelným predstavením Antoine de Saint - Exupéry Malý princ v réžii Veroniky Fekiačovej.
- 3. miesto DDS pri ZUŠ v Slovenskej Lupči** s divadelným predstavením Pastier sviň v réžii Miroslavy Sedliakovej.

Ponická fujarka

Nedeľné popoludnie 1. apríla na Ponikách nám prinieslo radosť v podobe dvoch prvých miest, ktoré nám vybojovali dievčatá z DFS Dratvárik. V sólovom speve Laura Fodoro-

vá a v skupinovom speve v mladšej kategórii 6 - 10 rokov boli úspešné Tánička Soláriková, Zuzka Patrášová, Laura Fodorová, Viktorka Bartošová a Miriamka Bacíková. Dievčatá

postúpili do krajskej súťaže do Kokavy nad Rimavicou, kde sa predstavia s pesničkami z Horehronia. Vďaka patrí aj tým deťom, ktoré sa na súťaži Ponická fujarka zúčastnili, ale neumiest-

Výsledky súťaže

nili sa na žiadnom mieste. Prezentovali nás veľmi dobre a dúfam, že na budúci rok bude ocenení viac. Chlapcov reprezentoval Maťo Chaban s pesničkami z okolia Detvy a dievčatá Livka Soláriková, Laura Bulová, Lucka Zajacová a Justínka Debnáriková s pesničkami z Telgártu.

Za DFS Milka Debnáriková

Futbalové spravodajstvo

Dočkali sme sa. Jarná časť futbalového ročníka 2011/2012 je tu, hoci pre zimu hrozilo preloženie prvých kôl. Počasie však dostalo rozum, a tak sa mohlo hrať.

**14. kolo MFK Krupina
25. 3. 2012**

Družstvo, oslabené zraneniami a potrestanými hráčmi, nastúpilo na svoj prvý jarný zápas proti súperovi z MFK Krupina s odhodlaním nepredať kožu lacno. Zápas prebehol v pokojnom tempe. Súper bol tiež „neškodný“, hoci hral od 78. min. presilovku (ČK „prísne“ dostal náš hráč Hermánek). Napokon sa hráči rozišli so zmierlivým skóre 0:0. Vyzdvihnúť sa dá len kvalita trénera, ktorý sa nám po zime odmenil za koncoročné starostlivosť.

**15. kolo VLM Pliešovce
1. 4. 2012**

Nasledujúci týždeň sme cestovali na pôdu VLM Pliešovce. Chlapci nehrali zle, a hlavne v prvom polčase nás dve nepremenené šance obrali o lepší výsledok. Vzápätí sme dvakrát inkasovali a z Pliešoviec sme odišli s prehrou 2:0. Negatívom stretnutia bola druhá červená karta (brankára Žilokvana za hru rukou mimo pokutového územia).

**16. kolo ŠK Selce
8. 4. 2012**

Ďalší domáci zápas bol s prichutou derby, lebo našim súperom boli hráči ŠK Selce. Doposiaľ išlo o aktívnu bilanciu, a preto sme očakávali plný bodový zisk. Výkon chlapcov nám na víťazstvo nestačil. Uspokojili sme sa aj s bodom za výsledok 0:0.

**17. kolo FK Šalková
15. 4. 2012**

Druhé derby stretnutia nášho „A“ družstva sme odohrali znovu doma. Naš káder sa postupne začal dopĺňať. Vrátil sa potrestaný, no nedoliečený Maťo Giertl. Vládla optimistická atmosféra a chlapci boli odhodlaní napraviť si pokazený kredit po nie príliš vydatom začiatku jarnej časti súťaže. So súperom FK Šalková sme mali doteraz aktívnu bilanciu. Zápas ale na optimizme nepridal, z družstva sa vytratila „hra“ a s konštatovaním, že niet toho, kto by dal gól, sme zahanbujúco prehrali 0:1. Žiaľ, už v štyroch zápasoch sme nestrelili ani jeden gól. Pravidlo - „keď nedáš gól, nevyhráš, môžeš nanajvyššie remizovať“ - platí a musíme sa výrazne zlepšiť.

**18. kolo Sokol Medzibrod
22. 4. 2012**

V poslednom zo série derby stretnutí sme nastúpili v Medzibrode. V nežičlivom prostredí, plnom vulgarizmov na našu adresu od podgrážených domácich tzv.

fanúšikov, sme, žiaľ, prehrali ďalší zápas. Za výraznej „nadpráče“ rozhodcov (proti nám odpískali dva pokutové kopy) sme odišli s prehrou 2:0. Odohrali sme najlepší zápas sezóny a stretnutiu by podľa spravodlivosti patrila remíza. (lb)

Žiaci

Súťaž začali aj mladí futbalisti. Starší a mladší žiaci si v III. lige zmerali sily so svojimi rovesníkmi z FK Kúpele Sliac, ktorí boli po jesennej časti v tabuľke na prvom mieste. Chlapci príjemne prekvapili, keď nepúšťali súpera do vážnejších šancí. Zaslúžene nad favoritom zvíťazili. Starší žiaci v pomere 3:0 a mladší žiaci 1:0. Počuli nás zodpovedným prístupom ku hre. Nedľa 15. 4. 2012 však bola pre naše farby nešťastná. Smolu mali dospeli a ani výsledky mládežníckych družstiev neoslili. V Polomke prehrali starší žiaci s 1. FK Horehron vysoko 6:1 a našu reputáciu napravili len mladší žiaci s výsledkom 3:3. V ďalšom domácom zápase si mladí futbalisti zmerali sily s tímami Prameň Kováčová. Úlohu favorita sme splnili a spokojní sme aj s výsledkami. Starší žiaci zvíťazili 4:1 a mladší rozdrvili slabého súpera 12:0.

Príčiny poklesu výkonnosti

Po počiatkovej eufórii v prvom roku a postupe tímu dospelých do 5. ligy súťaže SsFZ, sa začali hromadiť problémy, ktoré sú pre súčasný futbal typické. Prejavujú sa v nižších súťažiach „poloamatérskych“ alebo čisto amatérskych.

V úvodzovkách sú čo majú viac prostriedkov na nákup hráčov a hráči majú aj finančné náhrady. Platí to len v kluboch, kde je výraznejšie zastúpenie mecenášov.

Odchovanci nehrajú

OFK Slovenská Lupča je amatérsky klub. Hráči hrajú zadarmo, funkcionári pracujú vo voľnom čase bez odmeny a funkcie ako správca, tréner sú odmenované symbolicky. Celý príspevok obce a iné príjmy (z prenájmu pohostinstva, 2% z daní) sú použité len

na prevádzku areálu a na výdavky družstiev v súťažiacich. Nemôžeme si dovoliť „zaobstarat“ viacerých hráčov za protihodnotu ich výchovného, ktorá sa priemerne pohybuje v stovkách eur za pol sezónu. Takéto možnosti sú vtedy ak máme v ponuke podobných hráčov (o ktorých majú záujem iné družstvá). Žiaľ nemáme ich. Dlhodobu pocitujeme nedostatok vlastných odchovancov. Napriek výchove mládeže, hráči vo veku dorastu prestávajú hrať futbal. Uvádžam to na objasnenie ťažkostí pri zostavovaní družstva ak jeho základ tvoria odchovanci.

Odchody, zranenia a tresty

Na začiatku sezóny 2011/2012 mal tréner družstva dospelých k dispozícii 25-členný káder. Problémy nikto nečakal. Napriek

tomu, stalo sa. Beňák a Oravec po dvoch jesenných zápasoch odišli za prácou do zahraničia, Lakomčík a Braučok boli v druhom jesennom zápase zranení po fauloch (hostujúci hráči nedostali ani žlté karty!). Svetlík dostal v Detve trest od SsFZ na 7 mesiacov (vraj za inzultáciu rozhodcu!). Giertl dostal v Repišti trest 6 zápasov za faul! Majer a Štulajter mali v zime úraz. Beňák sa ľahšie zranil v príprave.

Hermánek za faul v prvom domácom zápase na jar dostal trest 6 zápasov (ktorí ste boli na futbale, môžete posúdiť oprávnenosť). Navyše Baran nepredžil u nás hostovanie a prestal hrať aj Lupták (žiadal o prestup). Výsledok? Z pôvodnej zostavy na jar nemohlo hrať 12 hráčov! Najhoršia správa je, že Lakomčík, Braučok a Majer pravdepodobne skončili pre zranenie s futbalom úplne.

Hľadáme riešenia

Očakávali by sme preto od fanúšikov pochopenie a podporu, no mnohí náš futbal, hráčov aj funkcionárov znevažujú a často aj urážajú. No možno by vedeli pomôcť. Ak má niekto návod alebo radu na riešenie tohto stavu, radi ho privítame. Aby tým pomohol dostať náš futbal na vyššiu úroveň. Súčasný stav nás vôbec neteší a hľadáme riešenia. Vytvárame a budeme tvoriť podmienky pre rozvoj kvalitného futbalu v rámci možnosti, ktoré nám súčasne financovanie dovoľuje. Verím, že napriek problémom, vám - fanúšikom nie je situácia ľahostajná. Uvítam preto konštruktívnu diskusiu na tému lupčianskeho futbalu aj prostredníctvom novín.

(lb)